

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Με το παρόν σχέδιο νόμου προτείνεται η νομοθετική κύρωση της Διεθνούς Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, που συνήφθη στη Χάγη την 19η Οκτωβρίου 1996.

Η προστασία του παιδιού εν κινδύνω αποτελούσε πάντα βασική μέριμνα της Συνδιασκέψεως της Χάγης Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, όπως αναφέρεται και στη συνταχθείσα από τον Καθηγητή Paul Lagarde εισηγητική έκθεση της προκειμένης Συμβάσεως. Ήδη από το 1902 αλλά κυρίως μετά το τέλος του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου συνήφθησαν στο πλαίσιο της Συνδιασκέψεως Συμβάσεις αναφορικά με διάφορα ζητήματα προστασίας των παιδιών. Μεταξύ αυτών ήταν και η Σύμβαση της 5ης Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των Αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων. Η θέση σε ισχύ, το 1996, σε 187 κράτη, της Συμβάσεως του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, της 20ης Νοεμβρίου 1989 κατέστησε αναγκαία την αναθεώρηση πολλών εθνικών νομοθεσιών καθώς και Διεθνών Συμβάσεων, μεταξύ των οποίων της ανωτέρω Συμβάσεως της Χάγης του 1961, η οποία το 1996 είχε τεθεί σε ισχύ μόνο σε 11 κράτη, κατά βάση της Δυτικής ηπειρωτικής Ευρώπης, εξαιρουμένων της Πολωνίας και της Τουρκίας. Παρά τον γεωγραφικό περιορισμό της ισχύος της, η Σύμβαση αυτή είχε ήδη δημιουργήσει πλούσια νομολογία στα συμβαλλόμενα κράτη, απόδειξη αφ' ενός της χρησιμότητάς της αφ' ετέρου των προβλημάτων ερμηνείας και εφαρμογής της.

Ειδικότερα ορίζονται τα εξής:

Ο τίτλος «Σύμβαση για τη Διεθνή Δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών» συμπεριλαμβάνει τους τίτλους των τεσσάρων βασικών κεφαλαίων της Συμβάσεως.

Το Κεφάλαιο Ι τιτλοφορείται «Πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως» και περιλαμβάνει τα άρθρα 1 έως και 4.

Το άρθρο 1 αναφέρεται στα αντικείμενα της Συμβάσεως.

Η παράγραφος 1 παραθέτει ένα είδος καταλόγου περιεχομένων. Στο εδάφιο α ορίζεται πως η Σύμβαση καθορίζει το κράτος του οποίου οι Αρχές έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων αναφορικά με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού. Οι Αρχές, που μπορεί να είναι δικαστικές ή διοικητικές, ορίζονται από το ίδιο το κράτος.

Τα εδάφια β και γ προαναγγέλλουν τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙΙ για το εφαρμοστέο δίκαιο.

Τα εδάφια δ και ε προαναγγέλλουν τα κεφάλαια ΙV (αναγνώριση και εκτέλεση) και V (συνεργασία) της Συμβάσεως.

Η παράγραφος 2 ορίζει το περιεχόμενο του όρου «γονική ευθύνη».

Το άρθρο 2 προσδιορίζει τα παιδιά στα οποία αναφέρε-

ται η Σύμβαση. Απέφυγαν οι συντάκτες να αναφερθούν σε «ανηλίκους», διότι στην περίπτωση αυτή θα απαιτούνταν ειδικός κανόνας σύγκρουσης δικαίων προκειμένου να προσδιορισθεί ποιο δίκαιο θα ήταν εφαρμοστέο στον καθορισμό του όρου αυτού. Έτσι, επελέγη η διατήρηση του όρου «παιδιά» και ορίζεται πως «η Σύμβαση εφαρμόζεται στα παιδιά από τη στιγμή της γεννήσεώς τους έως ότου φθάσουν στην ηλικία των 18 ετών».

Το άρθρο 3 απαριθμεί τα μέτρα προστασίας τα οποία μπορούν να ληφθούν στο πλαίσιο της Συμβάσεως. Η απαρίθμηση αυτή είναι ενδεικτική («...δύνανται κυρίως να αφορούν...»), καλύπτει παρ' όλα αυτά ευρύτατο φάσμα τέτοιων μέτρων.

Το άρθρο 4 αναφέρεται στα ζητήματα που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως. Η απαρίθμηση των ζητημάτων αυτών είναι εξαντλητική.

Το Κεφάλαιο ΙΙ τιτλοφορείται «Διεθνή Δικαιοδοσία» και περιλαμβάνει τα άρθρα 5 έως και 14.

Το άρθρο 5 ορίζει ότι διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων για την προστασία του προσώπου του παιδιού και της περιουσίας του έχουν οι Αρχές, δικαστικές και διοικητικές, του Συμβαλλόμενου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού (παράγραφος 1). Σε περίπτωση μεταφοράς της συνήθους διαμονής σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, διεθνή δικαιοδοσία έχουν οι Αρχές της νέας συνήθους διαμονής, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 7 (παράγραφος 2). Δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 5 ορισμός της συνήθους διαμονής.

Το άρθρο 5 είναι εφαρμοστέο εφόσον το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του σε Συμβαλλόμενο Κράτος. Στην αντίθετη περίπτωση, οι Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών μπορεί να έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση αλλά με βάση άλλες διατάξεις (άρθρα 11 και 12). Δεν αποκλείεται επίσης να καθιερύεται διεθνής δικαιοδοσία αυτών με βάση τους κανόνες δικονομικού διεθνούς δικαίου του κράτους στο οποίο ανήκουν.

Η μεταφορά της συνήθους διαμονής αποστερεί τις Αρχές της προηγούμενης συνήθους διαμονής, της διεθνούς δικαιοδοσίας λήψεως μέτρων προστασίας του παιδιού.

Το άρθρο 6 αναφέρεται στα παιδιά-πρόσφυγες, στα παιδιά τα οποία λόγω ταραχών στην πατρίδα τους έχουν μετακινηθεί σε άλλο κράτος και στα παιδιά των οποίων η συνήθης διαμονή δεν μπορεί να προσδιορισθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας παιδιού αυτών των κατηγοριών είναι οι Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το παιδί.

Το άρθρο 7 αναφέρεται στην περίπτωση παρανόμου μετακινήσεως ή κατακράτησεως του παιδιού και ορίζει πως οι Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του, διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους, μέχρις ότου το παιδί αποκτήσει συνήθη διαμονή σε άλλο Κράτος και πληρωθούν ορισμένες προϋποθέσεις, εναλλακτικά («...ή...ή...»).

Στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού προσδιορίζεται το πότε η μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού θεωρείται παράνομη.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται πως, για όσο διάστημα οι Αρχές που μνημονεύονται στην πρώτη παράγραφο διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους, δηλαδή για το διάστημα μέχρι την πλήρωση των οριζόμενων από την πρώτη παράγραφο προϋποθέσεων, οι Αρχές του Συμβαλλόμε-

μενου Κράτους στο οποίο το παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατείται μπορούν να λάβουν τα επείγοντα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προστασία του παιδιού σύμφωνα με το άρθρο 11 της Συμβάσεως.

Τα άρθρα 8 και 9 εισάγουν μηχανισμό αντίστροφο του κανόνα του *forum non conveniens*, σε περιπτώσεις που κρίνεται ότι το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού θα εξασφαλισθεί καλύτερα από Αρχές κράτους άλλου από εκείνο της συνήθους διαμονής του.

Το άρθρο 8 ορίζει στην παράγραφο 1, πως κατ'εξάιρση μπορεί η Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, εφόσον κρίνει ότι η Αρχή άλλου Συμβαλλομένου Κράτους θα μπορούσε στη συγκεκριμένη περίπτωση να εκτιμήσει καλύτερα το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, είτε να ζητήσει απευθείας από την άλλη Αρχή, με τη συνδρομή της Κεντρικής Αρχής του κράτους εκείνου, να αποδεχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία προς λήψη των αναγκαίων μέτρων προστασίας, είτε να αναβάλει την κρίση της υποθέσεως και να καλέσει τα μέρη να υποβάλουν σχετικό αίτημα ενώπιον της Αρχής του άλλου Κράτους. Οι δύο δυνατότητες είναι σε ισοδύναμη βάση και δεν γίνεται καμία διάκριση αναλόγως του αν οι έχουσες διεθνή δικαιοδοσία Αρχές είναι δικαστικές ή διοικητικές.

Στην παράγραφο 2 απαριθμούνται τα Συμβαλλόμενα Κράτη των οποίων οι Αρχές μπορούν να επιληφθούν του αιτήματος της προηγούμενης παραγράφου. Είναι αυτά: το Κράτος την ιθαγένεια του οποίου έχει το παιδί, το Κράτος στο οποίο ευρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του παιδιού, το Κράτος του οποίου Αρχές έχουν επιληφθεί αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού των γονέων του παιδιού ή ακυρώσεως του γάμου τους και, τέλος, το Κράτος με το οποίο έχει το παιδί στενό δεσμό.

Εφόσον, εκτιμώντας το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, αποδεχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία της η επιλαμβανόμενη του ανωτέρω αιτήματος Αρχή, η «μεταβίβαση» αυτή διεθνούς δικαιοδοσίας γίνεται για τη συγκεκριμένη υπόθεση και δεν θεωρείται οριστική.

Το άρθρο 9 αναφέρεται στην αντίστροφη περίπτωση, όταν δηλαδή το αίτημα «μεταβίβασης» διεθνούς δικαιοδοσίας προέρχεται από ένα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2 Συμβαλλόμενα Κράτη. Μπορούν οι Αρχές αυτών των Συμβαλλομένων Κρατών, είτε να ζητήσουν από την αρμόδια Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού να τους επιτρέψει να ασκήσουν διεθνή δικαιοδοσία προς λήψη απαραίτητων προστατευτικών μέτρων, είτε να καλέσουν τα μέρη να υποβάλουν σχετικό αίτημα ενώπιον των Αρχών του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού. Δεν αναφέρει το άρθρο αυτό δυνατότητα υποβολής αιτήματος σε Αρχή Συμβαλλομένου Κράτους στο οποίο ευρίσκεται το παιδί, σύμφωνα με το άρθρο 6. Θα πρέπει να γίνει δεκτό όμως ότι περιλαμβάνεται και αυτή η περίπτωση – όπως υποστηρίζεται και στην Έκθεση Lagarde.

Το άρθρο 10 ορίζει ότι συντρέχουσα διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας του παιδιού, μπορεί να έχουν, με την επιφύλαξη των άρθρων 5 έως 9, οι Αρχές Συμβαλλομένου Κράτους ενώπιον των οποίων εκδικάζεται αγωγή διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου των γονέων παιδιού που έχει τη συνήθη διαμονή του σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος. Ο λόγος θέσπισης αυτής της ρύθμισης ήταν η θέσπιση ανάλογης ρύθμισης στον ισχύοντα μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως Κανονισμό Βρυξέλλες II.

Η συντρέχουσα αυτή διεθνής δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1, εγκαθιδρύεται εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις:

α. αν κατά την έναρξη της διαδικασίας ένας από τους γονείς έχει τη συνήθη διαμονή του στο Κράτος αυτό και ένας από τους δύο γονείς έχει τη γονική ευθύνη του παιδιού, και

β. αν η διεθνή δικαιοδοσία των Αρχών αυτών προς λήψη προστατευτικών του παιδιού μέτρων έχει γίνει αποδεκτή από τους γονείς, καθώς και από κάθε άλλο πρόσωπο που έχει τη γονική ευθύνη του παιδιού και αν η δικαιοδοσία αυτή συνάδει προς το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Η συντρέχουσα αυτή διεθνή δικαιοδοσία παύει τη στιγμή που η απόφαση η οποία δέχεται ή απορρίπτει την αγωγή διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου γίνει οριστική ή η διαδικασία τερματισθεί από άλλη αιτία (παράγραφος 2).

Το γεγονός ότι προβλέπονται στη Σύμβαση συντρέχουσες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να δημιουργήσει ζητήματα διεθνούς εκκρεμοδικίας. Τα ζητήματα αυτά αντιμετωπίζονται από το άρθρο 13 της Συμβάσεως.

Τα άρθρα 11 και 12 αναφέρονται στη συντρέχουσα διεθνή δικαιοδοσία των Αρχών του Συμβαλλομένου Κράτους στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία. Το πεδίο εφαρμογής των δύο αυτών άρθρων είναι ευρύτερο από εκείνο των άρθρων 5 έως 10, δεδομένου ότι αφορά και στα παιδιά που έχουν συνήθη διαμονή σε μή Συμβαλλόμενο Κράτος.

Το άρθρο 11 εγκαθιδρύει διεθνή δικαιοδοσία των Αρχών Συμβαλλομένου Κράτους στο οποίο βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία, σε επείγουσες περιπτώσεις. Δεν ορίζεται στη Σύμβαση η έννοια του επείγοντος, επειδή όμως επιτρέπει απόκλιση από τον συνήθη κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας, θα πρέπει να ερμηνεύεται μάλλον στενά.

Τα μέτρα που λαμβάνονται με βάση τους όρους αυτού, παύουν να ισχύουν εφόσον οι σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 αρμόδιες Αρχές λάβουν τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα (παράγραφος 2).

Η παράγραφος 3 αφορά σε επείγουσες περιπτώσεις προστασίας παιδιού του οποίου η συνήθης διαμονή είναι σε μή Συμβαλλόμενο Κράτος. Τα μέτρα που λαμβάνονται από Αρχές Συμβαλλομένου Κράτους, σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής της παραγράφου 1, παύουν να ισχύουν σε κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος από τη στιγμή που ληφθούν ανάλογα απαιτούμενα μέτρα από τις Αρχές άλλου Κράτους και τα μέτρα αυτά αναγνωρισθούν από το εν λόγω Συμβαλλόμενο Κράτος.

Το άρθρο 12 εγκαθιδρύει συντρέχουσα διεθνή δικαιοδοσία των Αρχών του Συμβαλλομένου Κράτους στο οποίο βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία, ανεξαρτήτως επείγοντος. Προβλέπονται περιορισμοί και είναι αυτοί: α) ότι δεν πρόκειται για περίπτωση παράνομης μετακινήσεως ή κατακρατήσεως του παιδιού, β) ότι τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν έχουν περιορισμένη εδαφική ισχύ στο Κράτος αυτή και γ) ότι τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να αντίκεινται σε μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρμόδιες κατά τα άρθρα 5 έως 10 Αρχές (παράγραφος 1).

Και τα μέτρα αυτά παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες κατά τα άρθρα 5 έως 10 Αρχές αποφανθούν σχετικά με τα μέτρα που απαιτεί η περίπτωση (πα-

πράγματος 2).

Επίσης, αναφορικά με παιδί του οποίου η συνήθης διαμονή είναι σε μη Συμβαλλόμενο Κράτος, παύουν να ισχύουν τα ανωτέρω ληφθέντα μέτρα στο Συμβαλλόμενο Κράτος στο οποίο ελήφθησαν, από τη στιγμή που θα αναγνωρισθούν σε αυτό μέτρα που ελήφθησαν από τις Αρχές άλλου [μη Συμβαλλομένου] Κράτους (παράγραφος 3).

Το άρθρο 13 επιλύει ζητήματα συντρεχουσών δικαιοδοσιών. Ο κανόνας διατυπώνεται με όρους αντίστοιχους αυτών που χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις [διεθνούς] εκκρεμοδικίας.

Ορίζεται λοιπόν, πως οι Αρχές Συμβαλλομένου Κράτους οι οποίες έχουν διεθνή δικαιοδοσία λήψεως προστατευτικών μέτρων του παιδιού ή της περιουσίας του, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10, οφείλουν να απόσχουν από την άσκηση της δικαιοδοσίας τους αν, κατά την έναρξη της διαδικασίας έχουν ζητηθεί αντίστοιχα μέτρα από τις Αρχές άλλου Συμβαλλομένου Κράτους που κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως είχαν διεθνή δικαιοδοσία και οι οποίες δεν έχουν ακόμα αποφανθεί σχετικά (παράγραφος 1).

Δεν εφαρμόζονται τα ανωτέρω αν οι Αρχές, ενώπιον των οποίων είχε αρχικά υποβληθεί το αίτημα λήψεως προστατευτικών μέτρων, είχαν αποποιηθεί τη δικαιοδοσία τους.

Το άρθρο 14 καθορίζει τους όρους διατηρήσεως των ληφθέντων με βάση τα άρθρα 5 έως 10 μέτρων σε ισχύ, σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών.

Παραμένουν λοιπόν τα μέτρα αυτά σε ισχύ, σύμφωνα με τους όρους τους, ακόμα και αν λόγω μεταβολής συνθηκών εξαλειφθεί η βάση διεθνούς δικαιοδοσίας των Αρχών που τα είχαν διατάξει, για όσο διάστημα οι αρμόδιες με βάση τη Σύμβαση Αρχές δεν τροποποιούν, δεν αντικαθιστούν ή δεν αίρουν τα μέτρα αυτά.

Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του Κεφαλαίου II αποτελούν ένα πλήρες και κλειστό σύστημα το οποίο εφαρμόζεται ως ένα ενιαίο όλον στα Συμβαλλόμενα Κράτη όταν το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του σε ένα από αυτά.

Το Κεφάλαιο III τιτλοφορείται «Εφαρμοστέο δίκαιο» και περιλαμβάνει τα άρθρα 15 έως και 22.

Το άρθρο 15 αναφέρεται στο εφαρμοστέο στα προστατευτικά μέτρα δίκαιο. Ορίζεται κατ'αρχήν ότι οι Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών, κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους, εφαρμόζουν το δικό τους [εσωτερικό] δίκαιο (παράγραφος 1). Η εφαρμογή αυτή του εσωτερικού δικαίου είναι γενική και ισχύει οποιαδήποτε και αν είναι η βάση διεθνούς δικαιοδοσίας των Αρχών που επιλαμβάνονται.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου προβλέπεται ρήτρα εξαιρέσεως από τον γενικό κανόνα και ορίζεται ότι, εφόσον το απαιτεί η προστασία του παιδιού ή της περιουσίας του, μπορεί να εφαρμόζεται ή να λαμβάνεται υπόψη το δίκαιο ενός άλλου κράτους με το οποίο η υπόθεση συνδέεται στενά. Η ρήτρα αυτή δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται με υπερβολική ευκολία.

Η μεταφορά της συνήθους διαμονής του παιδιού, η οποία θα συνεπάγεται αλλαγή των Αρχών που θα έχουν πλέον διεθνή δικαιοδοσία προς λήψη προστατευτικών μέτρων (άρθρο 5 παρ. 2), αλλά και η οποία διατηρεί τα μέτρα τα οποία έχουν ήδη ληφθεί (άρθρο 14), επηρεάζει τους όρους εφαρμογής των μέτρων αυτών, οι οποίοι όροι θα διέπονται πλέον από το δίκαιο του Συμβαλλομέ-

νου Κράτους στο οποίο μεταφέρθηκε η συνήθης διαμονή του παιδιού (παράγραφος 3).

Τα άρθρα 16-18 αναφέρονται στην εκ του νόμου γονική ευθύνη.

Το άρθρο 16 ορίζει στην παράγραφο 1 ότι η εκ του νόμου απονομή ή παύση της γονικής ευθύνης διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού. Το δίκαιο αυτό μπορεί να είναι δίκαιο Συμβαλλομένου ή μη Συμβαλλομένου Κράτους.

Στην παράγραφο 2 επεκτείνεται η εφαρμογή του δικαίου αυτού και στις περιπτώσεις που η γονική ευθύνη απονέμεται ή παύει με σύμβαση (π.χ. μεταξύ των γονέων αναφορικά με την επιμέλεια του παιδιού) ή μονομερή πράξη (π.χ. διαθήκη ή έκφραση τελευταίας βουλήσεως). Εφαρμοστέο σε αυτές τις περιπτώσεις είναι το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της συμβάσεως ή μονομερούς δικαιοπραξίας.

Σε περίπτωση μεταβολής της συνήθους διαμονής του παιδιού, η μεν γονική ευθύνη που υπάρχει σύμφωνα με το δίκαιο της αρχικής συνήθους διαμονής διατηρείται και μετά τη μεταφορά αυτής (παράγραφος 3), η δε εκ του νόμου απονομή της γονικής ευθύνης σε πρόσωπο που δεν την έχει ήδη, διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της νέας συνήθους διαμονής (παράγραφος 4).

Το άρθρο 17 ορίζει ότι η άσκηση της γονικής ευθύνης διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, σε περίπτωση δε μεταβολής αυτής, από το δίκαιο του Κράτους της νέας συνήθους διαμονής αυτού.

Το άρθρο 18 ορίζει ότι η γονική ευθύνη που προβλέπεται από το άρθρο 16 μπορεί να αφαιρεθεί ή να τροποποιηθούν οι όροι ασκήσεώς της, με μέτρα που θα λαμβάνονται κατ'εφαρμογή της Συμβάσεως αυτής.

Αυτό σημαίνει πως η ύπαρξη εκ του νόμου γονικής ευθύνης δεν μπορεί να αποτελεί εμπόδιο στη λήψη μέτρων που κρίνονται απαραίτητα εκ του νόμου.

Το άρθρο 19 αφορά στην προστασία των τρίτων.

Το άρθρο 20 διατυπώνει τον οικουμενικό χαρακτήρα των κανόνων συγκρούσεως της Συμβάσεως. Ορίζει ότι οι διατάξεις του Κεφαλαίου III εφαρμόζονται ακόμα και αν το δίκαιο που ορίζουν ως εφαρμοστέο είναι δίκαιο μη Συμβαλλομένου Κράτους. Είναι ένα άρθρο σύνθησης πλέον για τις Συμβάσεις της Χάγης συγκρούσεως δικαίων.

Το άρθρο 21, στην πρώτη παράγραφο, θέτει την αρχή ότι αποκλείεται η αναπαράτομη (renvoi). Και αυτή η διάταξη είναι συνήθης για τις Συμβάσεις της Χάγης συγκρούσεως δικαίων.

Η παράγραφος 2, στο πρώτο εδάφιο, εισάγει εξαίρεση από τον αποκλεισμό της renvoi στην υποθετική περίπτωση που – όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση της Συμβάσεως - ο αποκλεισμός αυτός θα μπορούσε να πλήξει, χωρίς ιδιαίτερο όφελος, την αρμονία που ενδεχομένως έχει επιτευχθεί μεταξύ μη Συμβαλλομένων Κρατών τα οποία συνδέονται με τη συγκεκριμένη κατάσταση. Ορίζει λοιπόν πως αν το εφαρμοστέο με βάση το άρθρο 16 δίκαιο είναι δίκαιο μη Συμβαλλομένου Κράτους και αν οι κανόνες συγκρούσεως αυτού του Κράτους ορίζουν ως εφαρμοστέο το δίκαιο ενός άλλου μη Συμβαλλομένου Κράτους που θα εφαρμόζε το δικό του δίκαιο, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο αυτού του άλλου Κράτους.

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 επαναφέρει τον κανόνα του αποκλεισμού της renvoi και ορίζει ότι αν το δίκαιο αυτού του άλλου μη Συμβαλλομένου Κράτους δεν

δέχεται να εφαρμοσθεί, τότε εφαρμοστέο είναι εκείνο που ορίζεται από το άρθρο 16.

Το άρθρο 22 ορίζει ότι αποκλείεται η εφαρμογή του οριζόμενου ως εφαρμοστέου δικαίου μόνον αν αυτή είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη. Για την κρίση αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Το Κεφάλαιο IV τιτλοφορείται «Αναγνώριση και εκτέλεση» και περιλαμβάνει τα άρθρα 23 έως και 29.

Το άρθρο 23 αναφέρεται στην αναγνώριση και στους λόγους αρνήσεως αναγνώρισεως σε Συμβαλλόμενο Κράτος μέτρων ληφθέντων σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος. Τα μέτρα αυτά, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, αναγνωρίζονται αυτοδίκαια, χωρίς άλλη διαδικασία. Για παράδειγμα, όπως αναφέρεται και στην έκθεση Lagarde, σε περίπτωση δίκης, ο διάδικος κατά του οποίου γίνεται επίκληση του μέτρου είναι αυτός που θα πρέπει να προβάλει έναν από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 2 λόγους για μη αναγνώριση του μέτρου.

Η παράγραφος 2 του άρθρου απαριθμεί εξαντλητικά τους λόγους για τους οποίους «δύνανται» (και δεν επιβάλλεται) να αποκλεισθεί η αναγνώριση.

Οι λόγοι αυτοί είναι:

α) αν το μέτρο έχει ληφθεί από Αρχή της οποίας η διεθνής δικαιοδοσία δεν βασίστηκε στη Σύμβαση της Χάγης. Σε αυτή την περίπτωση δεν αποκλείεται η αναγνώριση του μέτρου με βάση άλλους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση, όμως το ζήτημα αυτό εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής της Συμβάσεως.

β) αν κατά τη δικαστική ή διοικητική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας ελήφθη το μέτρο, δεν δόθηκε η δυνατότητα να ακουσθεί το παιδί, κατά παράβαση των θεμελιωδών δικονομικών αρχών του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Πρόκειται για ειδική έκφανση δικονομικής δημοσίας τάξεως. Δεν έχει εφαρμογή ο λόγος αυτός σε περιπτώσεις κατεπείγοντος, κατά τις οποίες οι δικονομικές προϋποθέσεις θα πρέπει να είναι ελαστικότερες.

γ) αν το μέτρο αυτό ελήφθη χωρίς να ακουσθεί το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι το μέτρο αυτό θίγει τη γονική του ευθύνη. Προκειμένου να εξετασθεί το αν πρέπει να αποκλεισθεί η αναγνώριση του μέτρου αυτού θα πρέπει το ανωτέρω πρόσωπο να υποβάλει σχετική αίτηση. Πρόκειται επίσης για ειδική έκφανση της δικονομικής δημοσίας τάξεως. Και εδώ εξαιρούνται οι περιπτώσεις κατεπείγοντος.

δ) αν η αναγνώριση είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη του Κράτους στο οποίο ζητείται. Κατά τη σχετική κρίση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

ε) αν το μέτρο είναι ασυμβίβαστο προς μέτρο που ελήφθη μεταγενέστερα στο μη Συμβαλλόμενο Κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού, εφόσον αυτό το τελευταίο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αναγνώρισή τους στο Κράτος στο οποίο ζητείται αυτή.

στ) αν δεν τηρήθηκε η υποχρεωτική διαδικασία διαβουλεύσεως του άρθρου 33.

Το άρθρο 24 εισάγει μια προληπτική διαδικασία αναγνώρισεως ή μη αναγνώρισεως του μέτρου, δεδομένου ότι ενδέχεται η επίκληση του μέτρου ή των λόγων μη αναγνώρισεώς του να γίνει αργά και στο μεσοδιάστημα να υφίστανται αμφιβολίες όσον αφορά στους λόγους αυτούς μη αναγνώρισεως. Ορίζει, λοιπόν, ότι κάθε ενδια-

φερόμενο πρόσωπο μπορεί, με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 23, να ζητήσει από τις αρμόδιες Αρχές Συμβαλλομένου Κράτους να αποφασίσουν για την αναγνώριση ή μη ενός μέτρου ληφθέντος σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος. Η ακολουθητέα διαδικασία είναι αυτή που προβλέπεται από το δίκαιο του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση.

Το άρθρο 25 ορίζει ότι η Αρχή του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών, στις οποίες η Αρχή του Κράτους που έλαβε το μέτρο θεμελίωσε τη διεθνή δικαιοδοσία της. Πρόκειται για κανόνα που απαντάται και σε άλλες διεθνείς συμβάσεις.

Το άρθρο 26 αναφέρεται στην κήρυξη εκτελεστότητας ή στην καταχώριση σε Συμβαλλόμενο Κράτος μέτρων ληφθέντων σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος. Απαιτείται σχετικά αίτηση ενδιαφερομένου μέρους και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο του Κράτους στο οποίο πρέπει να εκτελεσθούν ή να καταχωρηθούν τα μέτρα (παράγραφος 1).

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι το κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος θα εφαρμόζει απλή και ταχεία διαδικασία, είναι ελεύθερο όμως να καθορίσει το ίδιο ποια θα είναι αυτή.

Η κήρυξη εκτελεστότητας ή η καταχώριση μπορούν να μη γίνουν δεκτές μόνο για λόγο από αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 23 παρ. 2 (παράγραφος 3).

Το άρθρο 27 αποκλείει την αναθεώρηση επί της ουσίας του ληφθέντος μέτρου από την Αρχή του Κράτους εκτελέσεως. Πρόκειται για σταθερό κανόνα των Διεθνών Συμβάσεων αναγνώρισεως και εκτελέσεως αποφάσεων.

Το άρθρο 28 ορίζει πως τα μέτρα που ελήφθησαν από ένα Συμβαλλόμενο Κράτος και κηρύχθηκαν εκτελεστά ή καταχωρήθηκαν προς εκτέλεση σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, εκτελούνται στο τελευταίο αυτό Κράτος σύμφωνα με το δικό του δίκαιο εκτελέσεως. Θα πρέπει δε να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Το Κεφάλαιο V τιτλοφορείται «Συνεργασία» και περιλαμβάνει τα άρθρα 29 έως και 39.

Αποφασίστηκε ο καθορισμός σε κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μιας Κεντρικής Αρχής, στην οποία όμως δεν επιβάλλεται κατ'αρχήν υποχρέωση λήψεως πρωτοβουλίας, ούτε υποχρέωση παροχής πληροφοριών ή συντονισμού εκ των προτέρων της λήψεως μέτρων (άρθρα 29 έως 32), εκτός μιας περιπτώσεως (άρθρο 33). Θεσπίστηκε επίσης η δυνατότητα επικοινωνίας και αμέσων αιτημάτων πληροφορήσεως μεταξύ των Αρχών των διαφόρων Συμβαλλομένων Κρατών, οι οποίες καλούνται να λάβουν μέτρα (άρθρα 34-37) καθώς και η δυνατότητα συνάψεως συμφωνιών μεταξύ τους προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία αυτή.

Το άρθρο 29 θεσπίζει υποχρέωση των Συμβαλλομένων Κρατών να ορίσουν Κεντρική Αρχή.

Το άρθρο 30 καθιερώνει γενική υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ των Κεντρικών Αρχών.

Το άρθρο 31 αναφέρεται σε ενέργειες στις οποίες προβαίνει η Κεντρική Αρχή είτε απευθείας είτε με τη συνδρομή δημοσίων Αρχών ή άλλων οργανισμών. Σκοπώς αποφεύχθηκε ο προσδιορισμός αυτών των «άλλων οργανισμών».

Το άρθρο 32 ορίζει ότι μπορεί η Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια Αρχή Συμβαλλομένου Κράτους με το οποίο το παιδί έχει στενό δεσμό, να ζητήσει από την Κεντρική Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, έκθεση σχετικά με την κατάσταση του παι-

διού ή τη λήψη μέτρων προστασίας. Πρόκειται για μια κατά κάποιον τρόπο περιορισμένη εκδοχή του άρθρου 9.

Το άρθρο 33 καθιερώνει τη μόνη υποχρεωτική διαβούλευση που προβλέπεται στη Σύμβαση (βλ. και άρθρο 23 παρ. 2 στ').

Μία Αρχή, που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τα άρθρα 5-10, μελετά την τοποθέτηση παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα ή την ανάληψη της επιμελείας του με *kaifala* ή ανάλογο θεσμό και αν αυτή η τοποθέτηση ή η ανάληψη επιμελείας πρόκειται να λάβει χώρα σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, διαβουλεύεται προηγουμένως με την Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια Αρχή αυτού του τελευταίου Κράτους.

Παρ'ό,τι δεν ορίζεται ρητά στο κείμενο, είναι σαφές ότι ως Αρχές θεωρούνται μόνον οι δημόσιες Αρχές. Αποκλείονται άλλες ενώσεις και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Το άρθρο 34 ορίζει ότι οι αρμόδιες κατά τη Σύμβαση Αρχές μπορούν, όταν πρόκειται να ληφθεί μέτρο προστασίας, να ζητήσουν από κάθε Αρχή άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους, χρήσιμες για την προστασία του παιδιού πληροφορίες που ενδεχομένως έχει (παράγραφος 1).

Η παράγραφος 2 παρέχει τη δυνατότητα σε Συμβαλλόμενα Κράτη να δηλώσουν ότι οι κατά την παράγραφο 1 αιτήσεις θα διαβιβάζονται στις Αρχές του μόνο μέσω της Κεντρικής του Αρχής.

Το άρθρο 36 ορίζει ότι σε περίπτωση που το παιδί για το οποίο ελήφθησαν ή πρόκειται να ληφθούν από Αρχές Συμβαλλόμενου Κράτους μέτρα προστασίας, είναι σε σοβαρό κίνδυνο και αλλάζει διαμονή ή βρίσκεται σε άλλο Κράτος, οι Αρχές του πρώτου Κράτους ενημερώνουν σχετικά τις Αρχές του δεύτερου.

Το άρθρο 37 ορίζει ότι δεν επιτρέπεται να ζητηθούν ή να διαβιβασθούν πληροφορίες σχετικά με το παιδί αν αυτό θα έθετε σε κίνδυνο το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού ή θα απειλούσε σοβαρά την ελευθερία ή τη ζωή μέλους της οικογένειάς του.

Το άρθρο 38 αναφέρεται στην ανάληψη των δαπανών από μέρους των Κεντρικών και των άλλων Δημοσίων Αρχών των Συμβαλλόμενων Κρατών και στην ενδεχόμενη κατανομή αυτών μεταξύ τους.

Το άρθρο 39 ορίζει ότι επιτρέπεται η σύναψη συμφωνιών μεταξύ των Συμβαλλόμενων Κρατών για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του Κεφαλαίου V περί συνεργασίας στις μεταξύ τους σχέσεις.

Το Κεφάλαιο VI τιτλοφορείται «Γενικές διατάξεις» και περιλαμβάνει τα άρθρα 40 έως και 56.

Το άρθρο 40 ορίζει ότι οι Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού ή του Συμβαλλόμενου Κράτους στο οποίο έχει ληφθεί μέτρο προστασίας, δύνανται (και δεν υποχρεούνται) να χορηγήσουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, στον έχοντα τη γονική ευθύνη ή στον επιφορτισμένο με την προστασία του παιδιού ή της περιουσίας του, πιστοποιητικό που θα αποδεικνύει την ιδιότητά του και τις εξουσίες του.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος ορίζει τις αρμόδιες για την έκδοση του πιστοποιητικού Αρχές (παράγραφος 3). Αυτές κατά κανόνα θα είναι διαφορετικές από εκείνες που αποφάσισαν τη λήψη μέτρων προστασίας.

Το άρθρο 41 αναφέρεται στην προστασία προσωπικών δεδομένων, στόχο κοινό στα σύγχρονα κράτη, και ορίζει ότι τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται ή διαβιβάζονται σύμφωνα με τη Σύμβαση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους συνε-

λέγησαν ή διαβιβάστηκαν.

Το άρθρο 42 αναφέρεται στο απόρρητο των πληροφοριών και ορίζει ότι εξασφαλίζεται αυτό σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους των Αρχών στις οποίες διαβιβάζονται πληροφορίες.

Το άρθρο 43 ορίζει ότι δεν απαιτείται επικύρωση ή άλλη ανάλογη διαδικασία για τα έγγραφα που διαβιβάζονται ή χορηγούνται κατ'εφαρμογή της Συμβάσεως.

Το άρθρο 44 ορίζει ότι κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να ορίσει τις Αρχές στις οποίες πρέπει να απευθύνονται τα αιτήματα που προβλέπονται στα άρθρα 8, 9 και 33 της Συμβάσεως. Ο ορισμός αυτών των Αρχών είναι προαιρετικός.

Το άρθρο 45 ορίζει σε ποιους πρέπει να γνωστοποιούνται οι δηλώσεις που γίνονται κατ'εφαρμογή της Συμβάσεως. Όπως αναφέρεται και στην έκθεση Lagarde, το άρθρο αυτό δείχνει ότι κατανέμονται οι σχετικές αρμοδιότητες μεταξύ του Μονίμου Γραφείου της Συνδιασκέψεως της Χάγης και του Θεματοφύλακα της Συμβάσεως.

Τα άρθρα 46-49 περιλαμβάνουν κανόνες αναφορικά με την εφαρμογή της Συμβάσεως στα Κράτη των οποίων τα νομικά συστήματα δεν είναι ενοποιημένα.

Το άρθρο 46 αφορά μόνο στις περιπτώσεις συγκρούσεως δικαίων στο εσωτερικό των Συμβαλλομένων Κρατών, τα άρθρα 47 και 48 αναφέρονται στην εφαρμογή της Συμβάσεως σε Κράτη στα οποία ισχύουν κανόνες διατοπικού δικαίου και το άρθρο 49, αντίστοιχα, στα Κράτη στα οποία ισχύουν κανόνες διαπροσωπικού δικαίου.

Τα άρθρα 50-52 ρυθμίζουν συγκρούσεις που ενδεχομένως ανακύψουν λόγω συνυπάρξεως της Συμβάσεως αυτής με άλλες παλαιότερες και ρητά οριζόμενες Συμβάσεις ή άλλες μη προσδιοριζόμενες Συμβάσεις.

Το άρθρο 53 αναφέρεται στη χρονική εφαρμογή της Συμβάσεως και ορίζει αφ' ενός ότι εφαρμόζεται αυτή μόνο για μέτρα που λαμβάνονται σε Κράτος μετά την έναρξη ισχύος της Συμβάσεως στο Κράτος αυτό, αφ' ετέρου ότι εφαρμόζεται αυτή στην αναγνώριση και εκτέλεση των μέτρων που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος της, στις σχέσεις μεταξύ του Κράτους στο οποίο τα μέτρα ελήφθησαν και του Κράτους αναγνώρισεως ή εκτελέσεως.

Το άρθρο 54 αναφέρεται στη γλώσσα αλληλογραφίας μεταξύ των Αρχών.

Το άρθρο 55 αναφέρεται στις επιφυλάξεις που μπορεί να προβάλει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος αναφορικά με περιουσιακά στοιχεία του παιδιού που βρίσκονται στο έδαφός του.

Το άρθρο 56 καθιερώνει περιοδική σύγκληση από τον Γενικό Γραμματέα της Συνδιασκέψεως της Χάγης Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου Ειδικής Επιτροπής για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Συμβάσεως.

Το Κεφάλαιο VII τιτλοφορείται «Τελικές Διατάξεις» και περιλαμβάνει τα άρθρα 57 έως και 63.

Τα άρθρα αυτά αποτελούν αντιγραφή διατάξεων προηγούμενων Συμβάσεων της Συνδιασκέψεως της Χάγης. Αφορούν στην υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση της Συμβάσεως (άρθρο 57), στην προσχώρηση άλλων Κρατών στη Σύμβαση (άρθρο 58), στη δυνατότητα για κράτη που έχουν δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζονται διαφορετικά δικαιικά συστήματα να δηλώσουν τις εδαφικές ενότητες στις οποίες θα εφαρμόζεται η Σύμβαση (άρθρο 59), στις επιφυλάξεις που μπορεί κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος να διατυπώ-

σει και να ανακαλέσει (άρθρο 60), στην έναρξη ισχύος της Συμβάσεως (άρθρο 61), στην καταγγελία της (άρθρο 62) και τέλος στις γνωστοποιήσεις που ο Θεματοφύλακας της Συμβάσεως θα πρέπει να κάνει στα Κράτη Μέλη της Συνδιασκέψεως της Χάγης Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και στα Κράτη που θα προσχωρήσουν στη Σύμβαση (άρθρο 63).

Με το άρθρο δεύτερο του κυρωτικού νόμου ορίζεται ότι για τη χώρα μας αρμόδια Κεντρική Αρχή είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Το ίδιο άρθρο προβλέπει ότι ως Αρχές αρμόδιες για την έκδοση πιστοποιητικού, το οποίο μπορεί να χορηγηθεί στον έχοντα τη γονική ευθύνη ή κάθε πρόσωπο επιφορισμένο με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, που θα αποδεικνύει την ιδιότητά του και τις εξουσίες που του έχουν απονεμηθεί, ορίζονται οι Γραμματείες των Δικαστηρίων που έχουν λάβει τα σχετικά μέτρα προστασίας.

Με το άρθρο τρίτο του κυρωτικού νόμου διατυπώνεται η επιφύλαξη της χώρας μας σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 55 σε συνδυασμό με το άρθρο 60 της Σύμβασης.

Με την πεποίθηση ότι οι διατάξεις της Συμβάσεως ρυθμίζουν επωφελώς τα της γονικής ευθύνης και των μέτρων προστασίας των παιδιών, υποβάλλουμε το παρόν σχέδιο νόμου στην κρίση της Βουλής και παρακαλούμε για την ψήφισή του.

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ευάγ. Βενιζέλος

Σ. Λαμπρινίδης

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Α. Λοβέρδος

Μ. Παπαϊωάννου

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χρ. Παπουτσής

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, που υπογράφηκε στη Χάγη στις 19 Οκτωβρίου 1996, το κείμενο της οποίας στην αγγλική, γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα έχει ως εξής:

**34. CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW,
RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION
IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND
MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN**

(Concluded 19 October 1996)

The States signatory to the present Convention,
Considering the need to improve the protection of children in international situations,
Wishing to avoid conflicts between their legal systems in respect of jurisdiction, applicable law,
recognition and enforcement of measures for the protection of children,
Recalling the importance of international co-operation for the protection of children,
Confirming that the best interests of the child are to be a primary consideration,
Noting that the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law
applicable in respect of the protection of minors* is in need of revision,
Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the *United Nations
Convention on the Rights of the Child* of 20 November 1989,
Have agreed on the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

- (1) The objects of the present Convention are –
 - a) to determine the State whose authorities have jurisdiction to take measures directed to the protection of the person or property of the child;
 - b) to determine which law is to be applied by such authorities in exercising their jurisdiction;
 - c) to determine the law applicable to parental responsibility;
 - d) to provide for the recognition and enforcement of such measures of protection in all Contracting States;
 - e) to establish such co-operation between the authorities of the Contracting States as may be necessary in order to achieve the purposes of this Convention.
- (2) For the purposes of this Convention, the term 'parental responsibility' includes parental authority, or any analogous relationship of authority determining the rights, powers and responsibilities of parents, guardians or other legal representatives in relation to the person or the property of the child.

Article 2

The Convention applies to children from the moment of their birth until they reach the age of 18 years.

Article 3

The measures referred to in Article 1 may deal in particular with –

- a) the attribution, exercise, termination or restriction of parental responsibility, as well as its delegation;
- b) rights of custody, including rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence, as well as rights of access including the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence;
- c) guardianship, curatorship and analogous institutions;
- d) the designation and functions of any person or body having charge of the child's person or property, representing or assisting the child;
- e) the placement of the child in a foster family or in institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution;

- f) the supervision by a public authority of the care of a child by any person having charge of the child;
- g) the administration, conservation or disposal of the child's property.

Article 4

The Convention does not apply to –

- a) the establishment or contesting of a parent-child relationship;
- b) decisions on adoption, measures preparatory to adoption, or the annulment or revocation of adoption;
- c) the name and forenames of the child;
- d) emancipation;
- e) maintenance obligations;
- f) trusts or succession;
- g) social security;
- h) public measures of a general nature in matters of education or health;
- i) measures taken as a result of penal offences committed by children;
- j) decisions on the right of asylum and on immigration.

CHAPTER II – JURISDICTION

Article 5

- (1) The judicial or administrative authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child have jurisdiction to take measures directed to the protection of the child's person or property.
- (2) Subject to Article 7, in case of a change of the child's habitual residence to another Contracting State, the authorities of the State of the new habitual residence have jurisdiction.

Article 6

- (1) For refugee children and children who, due to disturbances occurring in their country, are internationally displaced, the authorities of the Contracting State on the territory of which these children are present as a result of their displacement have the jurisdiction provided for in paragraph 1 of Article 5.
- (2) The provisions of the preceding paragraph also apply to children whose habitual residence cannot be established.

Article 7

- (1) In case of wrongful removal or retention of the child, the authorities of the Contracting State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention keep their jurisdiction until the child has acquired a habitual residence in another State, and
 - a) each person, institution or other body having rights of custody has acquiesced in the removal or retention; or
 - b) the child has resided in that other State for a period of at least one year after the person, institution or other body having rights of custody has or should have had knowledge of the whereabouts of the child, no request for return lodged within that period is still pending, and the child is settled in his or her new environment.
- (2) The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –
 - a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
 - b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph a above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

- (3) So long as the authorities first mentioned in paragraph 1 keep their jurisdiction, the authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which he or she has been retained can take only such urgent measures under Article 11 as are necessary for the protection of the person or property of the child.

Article 8

- (1) By way of exception, the authority of a Contracting State having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that the authority of another Contracting State would be better placed in the particular case to assess the best interests of the child, may either
 - request that other authority, directly or with the assistance of the Central Authority of its State, to assume jurisdiction to take such measures of protection as it considers to be necessary, or
 - suspend consideration of the case and invite the parties to introduce such a request before the authority of that other State.
- (2) The Contracting States whose authorities may be addressed as provided in the preceding paragraph are
 - a) a State of which the child is a national,
 - b) a State in which property of the child is located,
 - c) a State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage,
 - d) a State with which the child has a substantial connection.
- (3) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.
- (4) The authority addressed as provided in paragraph 1 may assume jurisdiction, in place of the authority having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that this is in the child's best interests.

Article 9

- (1) If the authorities of a Contracting State referred to in Article 8, paragraph 2, consider that they are better placed in the particular case to assess the child's best interests, they may either
 - request the competent authority of the Contracting State of the habitual residence of the child, directly or with the assistance of the Central Authority of that State, that they be authorised to exercise jurisdiction to take the measures of protection which they consider to be necessary, or
 - invite the parties to introduce such a request before the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child.
- (2) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.
- (3) The authority initiating the request may exercise jurisdiction in place of the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child only if the latter authority has accepted the request.

Article 10

- (1) Without prejudice to Articles 5 to 9, the authorities of a Contracting State exercising jurisdiction to decide upon an application for divorce or legal separation of the parents of a child habitually resident in another Contracting State, or for annulment of their marriage, may, if the law of their State so provides, take measures directed to the protection of the person or property of such child if
 - a) at the time of commencement of the proceedings, one of his or her parents habitually resides in that State and one of them has parental responsibility in relation to the child, and

- b) the jurisdiction of these authorities to take such measures has been accepted by the parents, as well as by any other person who has parental responsibility in relation to the child, and is in the best interests of the child.
- (2) The jurisdiction provided for by paragraph 1 to take measures for the protection of the child ceases as soon as the decision allowing or refusing the application for divorce, legal separation or annulment of the marriage has become final, or the proceedings have come to an end for another reason.

Article 11

- (1) In all cases of urgency, the authorities of any Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take any necessary measures of protection.
- (2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken the measures required by the situation.
- (3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in each Contracting State as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 12

- (1) Subject to Article 7, the authorities of a Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take measures of a provisional character for the protection of the person or property of the child which have a territorial effect limited to the State in question, in so far as such measures are not incompatible with measures already taken by authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10.
- (2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken a decision in respect of the measures of protection which may be required by the situation.
- (3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in the Contracting State where the measures were taken as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 13

- (1) The authorities of a Contracting State which have jurisdiction under Articles 5 to 10 to take measures for the protection of the person or property of the child must abstain from exercising this jurisdiction if, at the time of the commencement of the proceedings, corresponding measures have been requested from the authorities of another Contracting State having jurisdiction under Articles 5 to 10 at the time of the request and are still under consideration.
- (2) The provisions of the preceding paragraph shall not apply if the authorities before whom the request for measures was initially introduced have declined jurisdiction.

Article 14

The measures taken in application of Articles 5 to 10 remain in force according to their terms, even if a change of circumstances has eliminated the basis upon which jurisdiction was founded, so long as the authorities which have jurisdiction under the Convention have not modified, replaced or terminated such measures.

Article 15

- (1) In exercising their jurisdiction under the provisions of Chapter II, the authorities of the Contracting States shall apply their own law.
- (2) However, in so far as the protection of the person or the property of the child requires, they may exceptionally apply or take into consideration the law of another State with which the situation has a substantial connection.
- (3) If the child's habitual residence changes to another Contracting State, the law of that other State governs, from the time of the change, the conditions of application of the measures taken in the State of the former habitual residence.

Article 16

- (1) The attribution or extinction of parental responsibility by operation of law, without the intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the habitual residence of the child.
- (2) The attribution or extinction of parental responsibility by an agreement or a unilateral act, without intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the child's habitual residence at the time when the agreement or unilateral act takes effect.
- (3) Parental responsibility which exists under the law of the State of the child's habitual residence subsists after a change of that habitual residence to another State.
- (4) If the child's habitual residence changes, the attribution of parental responsibility by operation of law to a person who does not already have such responsibility is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 17

The exercise of parental responsibility is governed by the law of the State of the child's habitual residence. If the child's habitual residence changes, it is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 18

The parental responsibility referred to in Article 16 may be terminated, or the conditions of its exercise modified, by measures taken under this Convention.

Article 19

- (1) The validity of a transaction entered into between a third party and another person who would be entitled to act as the child's legal representative under the law of the State where the transaction was concluded cannot be contested, and the third party cannot be held liable, on the sole ground that the other person was not entitled to act as the child's legal representative under the law designated by the provisions of this Chapter, unless the third party knew or should have known that the parental responsibility was governed by the latter law.
- (2) The preceding paragraph applies only if the transaction was entered into between persons present on the territory of the same State.

Article 20

The provisions of this Chapter apply even if the law designated by them is the law of a non-Contracting State.

Article 21

- (1) In this Chapter the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.
- (2) However, if the law applicable according to Article 16 is that of a non-Contracting State and if the choice of law rules of that State designate the law of another non-Contracting State which would apply its own law, the law of the latter State applies. If that other non-Contracting State would not apply its own law, the applicable law is that designated by Article 16.

Article 22

The application of the law designated by the provisions of this Chapter can be refused only if this application would be manifestly contrary to public policy, taking into account the best interests of the child.

CHAPTER IV – RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23

- (1) The measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognised by operation of law in all other Contracting States.
- (2) Recognition may however be refused –
 - a) if the measure was taken by an authority whose jurisdiction was not based on one of the grounds provided for in Chapter II;
 - b) if the measure was taken, except in a case of urgency, in the context of a judicial or administrative proceeding, without the child having been provided the opportunity to be heard, in violation of fundamental principles of procedure of the requested State;
 - c) on the request of any person claiming that the measure infringes his or her parental responsibility, if such measure was taken, except in a case of urgency, without such person having been given an opportunity to be heard;
 - d) if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State, taking into account the best interests of the child;
 - e) if the measure is incompatible with a later measure taken in the non-Contracting State of the habitual residence of the child, where this later measure fulfils the requirements for recognition in the requested State;
 - f) if the procedure provided in Article 33 has not been complied with.

Article 24

Without prejudice to Article 23, paragraph 1, any interested person may request from the competent authorities of a Contracting State that they decide on the recognition or non-recognition of a measure taken in another Contracting State. The procedure is governed by the law of the requested State.

Article 25

The authority of the requested State is bound by the findings of fact on which the authority of the State where the measure was taken based its jurisdiction.

Article 26

- (1) If measures taken in one Contracting State and enforceable there require enforcement in another Contracting State, they shall, upon request by an interested party, be declared enforceable or registered for the purpose of enforcement in that other State according to the procedure provided in the law of the latter State.

- (2) Each Contracting State shall apply to the declaration of enforceability or registration a simple and rapid procedure.
- (3) The declaration of enforceability or registration may be refused only for one of the reasons set out in Article 23, paragraph 2.

Article 27

Without prejudice to such review as is necessary in the application of the preceding Articles, there shall be no review of the merits of the measure taken.

Article 28

Measures taken in one Contracting State and declared enforceable, or registered for the purpose of enforcement, in another Contracting State shall be enforced in the latter State as if they had been taken by the authorities of that State. Enforcement takes place in accordance with the law of the requested State to the extent provided by such law, taking into consideration the best interests of the child.

CHAPTER V – CO-OPERATION

Article 29

- (1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention on such authorities.
- (2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 30

- (1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention.
- (2) They shall, in connection with the application of the Convention, take appropriate steps to provide information as to the laws of, and services available in, their States relating to the protection of children.

Article 31

The Central Authority of a Contracting State, either directly or through public authorities or other bodies, shall take all appropriate steps to –

- a) facilitate the communications and offer the assistance provided for in Articles 8 and 9 and in this Chapter;
- b) facilitate, by mediation, conciliation or similar means, agreed solutions for the protection of the person or property of the child in situations to which the Convention applies;
- c) provide, on the request of a competent authority of another Contracting State, assistance in discovering the whereabouts of a child where it appears that the child may be present and in need of protection within the territory of the requested State.

Article 32

On a request made with supporting reasons by the Central Authority or other competent authority of any Contracting State with which the child has a substantial connection, the Central Authority of the Contracting State in which the child is habitually resident and present may, directly or through public authorities or other bodies,

- a) provide a report on the situation of the child;
- b) request the competent authority of its State to consider the need to take measures for the protection of the person or property of the child.

Article 33

- (1) If an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 contemplates the placement of the child in a foster family or institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution, and if such placement or such provision of care is to take place in another Contracting State, it shall first consult with the Central Authority or other competent authority of the latter State. To that effect it shall transmit a report on the child together with the reasons for the proposed placement or provision of care.
- (2) The decision on the placement or provision of care may be made in the requesting State only if the Central Authority or other competent authority of the requested State has consented to the placement or provision of care, taking into account the child's best interests.

Article 34

- (1) Where a measure of protection is contemplated, the competent authorities under the Convention, if the situation of the child so requires, may request any authority of another Contracting State which has information relevant to the protection of the child to communicate such information.
- (2) A Contracting State may declare that requests under paragraph 1 shall be communicated to its authorities only through its Central Authority.

Article 35

- (1) The competent authorities of a Contracting State may request the authorities of another Contracting State to assist in the implementation of measures of protection taken under this Convention, especially in securing the effective exercise of rights of access as well as of the right to maintain direct contacts on a regular basis.
- (2) The authorities of a Contracting State in which the child does not habitually reside may, on the request of a parent residing in that State who is seeking to obtain or to maintain access to the child, gather information or evidence and may make a finding on the suitability of that parent to exercise access and on the conditions under which access is to be exercised. An authority exercising jurisdiction under Articles 5 to 10 to determine an application concerning access to the child, shall admit and consider such information, evidence and finding before reaching its decision.
- (3) An authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 to decide on access may adjourn a proceeding pending the outcome of a request made under paragraph 2, in particular, when it is considering an application to restrict or terminate access rights granted in the State of the child's former habitual residence.
- (4) Nothing in this Article shall prevent an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 from taking provisional measures pending the outcome of the request made under paragraph 2.

Article 36

In any case where the child is exposed to a serious danger, the competent authorities of the Contracting State where measures for the protection of the child have been taken or are under consideration, if they are informed that the child's residence has changed to, or that the child is present in another State, shall inform the authorities of that other State about the danger involved and the measures taken or under consideration.

Article 37

An authority shall not request or transmit any information under this Chapter if to do so would, in its opinion, be likely to place the child's person or property in danger, or constitute a serious threat to the liberty or life of a member of the child's family.

Article 38

- (1) Without prejudice to the possibility of imposing reasonable charges for the provision of services, Central Authorities and other public authorities of Contracting States shall bear their own costs in applying the provisions of this Chapter.
- (2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States concerning the allocation of charges.

Article 39

Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States with a view to improving the application of this Chapter in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

CHAPTER VI – GENERAL PROVISIONS

Article 40

- (1) The authorities of the Contracting State of the child's habitual residence, or of the Contracting State where a measure of protection has been taken, may deliver to the person having parental responsibility or to the person entrusted with protection of the child's person or property, at his or her request, a certificate indicating the capacity in which that person is entitled to act and the powers conferred upon him or her.
- (2) The capacity and powers indicated in the certificate are presumed to be vested in that person, in the absence of proof to the contrary.
- (3) Each Contracting State shall designate the authorities competent to draw up the certificate.

Article 41

Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 42

The authorities to whom information is transmitted shall ensure its confidentiality, in accordance with the law of their State.

Article 43

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality.

Article 44

Each Contracting State may designate the authorities to which requests under Articles 8, 9 and 33 are to be addressed.

Article 45

- (1) The designations referred to in Articles 29 and 44 shall be communicated to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.

- (2) The declaration referred to in Article 34, paragraph 2, shall be made to the depositary of the Convention.

Article 46

A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to the protection of the child and his or her property shall not be bound to apply the rules of the Convention to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.

Article 47

In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units –

- (1) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit;
- (2) any reference to the presence of the child in that State shall be construed as referring to presence in a territorial unit;
- (3) any reference to the location of property of the child in that State shall be construed as referring to location of property of the child in a territorial unit;
- (4) any reference to the State of which the child is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the child has the closest connection;
- (5) any reference to the State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage, shall be construed as referring to the territorial unit whose authorities are seised of such application;
- (6) any reference to the State with which the child has a substantial connection shall be construed as referring to the territorial unit with which the child has such connection;
- (7) any reference to the State to which the child has been removed or in which he or she has been retained shall be construed as referring to the relevant territorial unit to which the child has been removed or in which he or she has been retained;
- (8) any reference to bodies or authorities of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring to those authorised to act in the relevant territorial unit;
- (9) any reference to the law or procedure or authority of the State in which a measure has been taken shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which such measure was taken;
- (10) any reference to the law or procedure or authority of the requested State shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which recognition or enforcement is sought.

Article 48

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;
- b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in Article 47 applies.

Article 49

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which among such laws applies, that law applies;
- b) in the absence of such rules, the law of the system or the set of rules of law with which the child has the closest connection applies.

Article 50

This Convention shall not affect the application of the *Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction*, as between Parties to both Conventions. Nothing, however, precludes provisions of this Convention from being invoked for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 51

In relations between the Contracting States this Convention replaces the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors*, and the *Convention governing the guardianship of minors*, signed at The Hague 12 June 1902, without prejudice to the recognition of measures taken under the Convention of 5 October 1961 mentioned above.

Article 52

- (1) This Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.
- (2) This Convention does not affect the possibility for one or more Contracting States to conclude agreements which contain, in respect of children habitually resident in any of the States Parties to such agreements, provisions on matters governed by this Convention.
- (3) Agreements to be concluded by one or more Contracting States on matters within the scope of this Convention do not affect, in the relationship of such States with other Contracting States, the application of the provisions of this Convention.
- (4) The preceding paragraphs also apply to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 53

- (1) The Convention shall apply to measures only if they are taken in a State after the Convention has entered into force for that State.
- (2) The Convention shall apply to the recognition and enforcement of measures taken after its entry into force as between the State where the measures have been taken and the requested State.

Article 54

- (1) Any communication sent to the Central Authority or to another authority of a Contracting State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the other State or, where that is not feasible, a translation into French or English.
- (2) However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 60, object to the use of either French or English, but not both.

Article 55

- (1) A Contracting State may, in accordance with Article 60,
 - a) reserve the jurisdiction of its authorities to take measures directed to the protection of property of a child situated on its territory;
 - b) reserve the right not to recognise any parental responsibility or measure in so far as it is incompatible with any measure taken by its authorities in relation to that property.
- (2) The reservation may be restricted to certain categories of property.

Article 56

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convoke a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII – FINAL CLAUSES

Article 57

- (1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Eighteenth Session.
- (2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 58

- (1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 61, paragraph 1.
- (2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.
- (3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph *b* of Article 63. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 59

- (1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.
- (2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.
- (3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 60

- (1) Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 59, make one or both of the reservations provided for in Articles 54, paragraph 2, and 55. No other reservation shall be permitted.
- (2) Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.
- (3) The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 61

- (1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 57.
- (2) Thereafter the Convention shall enter into force –

- a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- b) for each State acceding, on the first day of the month following the expiration of three months after the expiration of the period of six months provided in Article 58, paragraph 3;
- c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 59, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 62

- (1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units to which the Convention applies.
- (2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period.

Article 63

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law and the States which have acceded in accordance with Article 58 of the following –

- a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 57;
- b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 58;
- c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 61;
- d) the declarations referred to in Articles 34, paragraph 2, and 59;
- e) the agreements referred to in Article 39;
- f) the reservations referred to in Articles 54, paragraph 2, and 55 and the withdrawals referred to in Article 60, paragraph 2;
- g) the denunciations referred to in Article 62.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 19th day of October 1996, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Eighteenth Session.

**34. CONVENTION CONCERNANT LA COMPÉTENCE,
LA LOI APPLICABLE, LA RECONNAISSANCE,
L'EXÉCUTION ET LA COOPÉRATION EN MATIÈRE
DE RESPONSABILITÉ PARENTALE ET DE MESURES
DE PROTECTION DES ENFANTS**

(Conclue le 19 octobre 1996)

Les Etats signataires de la présente Convention,
Considérant qu'il convient de renforcer la protection des enfants dans les situations à caractère international,
Désirant éviter des conflits entre leurs systèmes juridiques en matière de compétence, loi applicable, reconnaissance et exécution des mesures de protection des enfants,
Rappelant l'importance de la coopération internationale pour la protection des enfants,
Confirmant que l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale,
Constatant la nécessité de réviser la *Convention du 5 octobre 1961 concernant la compétence des autorités et la loi applicable en matière de protection des mineurs*,
Désirant établir des dispositions communes à cet effet, en tenant compte de la *Convention des Nations Unies relative aux droits de l'enfant*, du 20 novembre 1989,
Sont convenus des dispositions suivantes :

CHAPITRE I – CHAMP D'APPLICATION DE LA CONVENTION

Article premier

1. La présente Convention a pour objet :
 - a) de déterminer l'Etat dont les autorités ont compétence pour prendre des mesures tendant à la protection de la personne ou des biens de l'enfant ;
 - b) de déterminer la loi applicable par ces autorités dans l'exercice de leur compétence ;
 - c) de déterminer la loi applicable à la responsabilité parentale ;
 - d) d'assurer la reconnaissance et l'exécution des mesures de protection dans tous les Etats contractants ;
 - e) d'établir entre les autorités des Etats contractants la coopération nécessaire à la réalisation des objectifs de la Convention.
2. Aux fins de la Convention, l'expression « responsabilité parentale » comprend l'autorité parentale ou tout autre rapport d'autorité analogue déterminant les droits, les pouvoirs et les obligations des parents, d'un tuteur ou autre représentant légal à l'égard de la personne ou des biens de l'enfant.

Article 2

La Convention s'applique aux enfants à partir de leur naissance et jusqu'à ce qu'ils aient atteint l'âge de 18 ans.

Article 3

Les mesures prévues à l'article premier peuvent porter notamment sur :

- a) l'attribution, l'exercice et le retrait total ou partiel de la responsabilité parentale, ainsi que la délégation de celle-ci ;
- b) le droit de garde, comprenant le droit portant sur les soins de la personne de l'enfant, et en particulier celui de décider de son lieu de résidence, ainsi que le droit de visite, comprenant le droit d'emmener l'enfant pour une période limitée dans un lieu autre que celui de sa résidence habituelle ;
- c) la tutelle, la curatelle et les institutions analogues ;
- d) la désignation et les fonctions de toute personne ou organisme chargé de s'occuper de la personne ou des biens de l'enfant, de le représenter ou de l'assister ;
- e) le placement de l'enfant dans une famille d'accueil ou dans un établissement, ou son recueil légal par *kafala* ou par une institution analogue ;

- f) la supervision par les autorités publiques des soins dispensés à l'enfant par toute personne ayant la charge de cet enfant ;
- g) l'administration, la conservation ou la disposition des biens de l'enfant.

Article 4

Sont exclus du domaine de la Convention :

- a) l'établissement et la contestation de la filiation ;
- b) la décision sur l'adoption et les mesures qui la préparent, ainsi que l'annulation et la révocation de l'adoption ;
- c) les nom et prénoms de l'enfant ;
- d) l'émancipation ;
- e) les obligations alimentaires ;
- f) les trusts et successions ;
- g) la sécurité sociale ;
- h) les mesures publiques de caractère général en matière d'éducation et de santé ;
- i) les mesures prises en conséquence d'infractions pénales commises par des enfants ;
- j) les décisions sur le droit d'asile et en matière d'immigration.

CHAPITRE II – COMPETENCE

Article 5

1. Les autorités, tant judiciaires qu'administratives, de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant sont compétentes pour prendre des mesures tendant à la protection de sa personne ou de ses biens.
2. Sous réserve de l'article 7, en cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant dans un autre Etat contractant, sont compétentes les autorités de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Article 6

1. Pour les enfants réfugiés et les enfants qui, par suite de troubles prévalant dans leur pays, sont internationalement déplacés, les autorités de l'Etat contractant sur le territoire duquel ces enfants sont présents du fait de leur déplacement exercent la compétence prévue au paragraphe premier de l'article 5.
2. La disposition du paragraphe précédent s'applique également aux enfants dont la résidence habituelle ne peut être établie.

Article 7

1. En cas de déplacement ou de non-retour illicite de l'enfant, les autorités de l'Etat contractant dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour conservent leur compétence jusqu'au moment où l'enfant a acquis une résidence habituelle dans un autre Etat et que :
 - a) toute personne, institution ou autre organisme ayant le droit de garde a acquiescé au déplacement ou au non-retour ; ou
 - b) l'enfant a résidé dans cet autre Etat pour une période d'au moins un an après que la personne, l'institution ou tout autre organisme ayant le droit de garde a connu ou aurait dû connaître le lieu où se trouvait l'enfant, aucune demande de retour présentée pendant cette période n'est encore en cours d'examen, et l'enfant s'est intégré dans son nouveau milieu.
2. Le déplacement ou le non-retour de l'enfant est considéré comme illicite :
 - a) lorsqu'il a lieu en violation d'un droit de garde, attribué à une personne, une institution ou tout autre organisme, seul ou conjointement, par le droit de l'Etat dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour, et
 - b) que ce droit était exercé de façon effective, seul ou conjointement, au moment du déplacement ou du non-retour, ou l'eût été si de tels événements n'étaient survenus.

Le droit de garde visé à la lettre a) peut notamment résulter d'une attribution de plein droit, d'une décision judiciaire ou administrative, ou d'un accord en vigueur selon le droit de cet Etat.

3. Tant que les autorités mentionnées au paragraphe premier conservent leur compétence, les autorités de l'Etat contractant où l'enfant a été déplacé ou retenu ne peuvent prendre que les mesures urgentes nécessaires à la protection de la personne ou des biens de l'enfant, conformément à l'article 11.

Article 8

1. A titre d'exception, l'autorité de l'Etat contractant compétente en application des articles 5 ou 6, si elle considère que l'autorité d'un autre Etat contractant serait mieux à même d'apprécier dans un cas particulier l'intérêt supérieur de l'enfant, peut

– soit demander à cette autorité, directement ou avec le concours de l'Autorité centrale de cet Etat, d'accepter la compétence pour prendre les mesures de protection qu'elle estimera nécessaires,
– soit surseoir à statuer et inviter les parties à saisir d'une telle demande l'autorité de cet autre Etat.

2. Les Etats contractants dont une autorité peut être requise ou saisie dans les conditions fixées au paragraphe précédent sont :

- a) un Etat dont l'enfant possède la nationalité,
- b) un Etat dans lequel sont situés des biens de l'enfant,
- c) un Etat dont une autorité est saisie d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents de l'enfant, ou en annulation de leur mariage,
- d) un Etat avec lequel l'enfant présente un lien étroit.

3. Les autorités concernées peuvent procéder à un échange de vues.

4. L'autorité requise ou saisie dans les conditions prévues au paragraphe premier peut accepter la compétence, en lieu et place de l'autorité compétente en application des articles 5 ou 6, si elle considère que tel est l'intérêt supérieur de l'enfant.

Article 9

1. Les autorités des Etats contractants mentionnés à l'article 8, paragraphe 2, si elles considèrent qu'elles sont les mieux à même d'apprécier dans un cas particulier l'intérêt supérieur de l'enfant, peuvent

– soit demander à l'autorité compétente de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant, directement ou avec le concours de l'Autorité centrale de cet Etat, de leur permettre d'exercer la compétence pour prendre les mesures de protection qu'elles estiment nécessaires,
– soit inviter les parties à présenter une telle demande devant les autorités de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant.

2. Les autorités concernées peuvent procéder à un échange de vues.

3. L'autorité à l'origine de la demande ne peut exercer la compétence en lieu et place de l'autorité de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant que si cette autorité a accepté la demande.

Article 10

1. Sans préjudice des articles 5 à 9, les autorités d'un Etat contractant, dans l'exercice de leur compétence pour connaître d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents d'un enfant résidant habituellement dans un autre Etat contractant, ou en annulation de leur mariage, peuvent prendre, si la loi de leur Etat le permet, des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant,

a) si, au commencement de la procédure, l'un des parents réside habituellement dans cet Etat et que l'un d'eux ait la responsabilité parentale à l'égard de l'enfant, et

b) si la compétence de ces autorités pour prendre de telles mesures a été acceptée par les parents, ainsi que par toute autre personne ayant la responsabilité parentale à l'égard de l'enfant et si cette compétence est conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant.

2. La compétence prévue au paragraphe premier pour prendre des mesures de protection de l'enfant cesse dès lors que la décision faisant droit ou rejetant la demande en divorce, séparation de corps ou annulation du mariage est devenue définitive ou que la procédure a pris fin pour un autre motif.

Article 11

1. Dans tous les cas d'urgence, les autorités de chaque Etat contractant sur le territoire duquel se trouve l'enfant ou des biens lui appartenant sont compétentes pour prendre les mesures de protection nécessaires.
2. Les mesures prises en application du paragraphe précédent à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant cessent d'avoir effet dès que les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10 ont pris les mesures exigées par la situation.
3. Les mesures prises en application du paragraphe premier à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat non contractant cessent d'avoir effet dans chaque Etat contractant dès qu'y sont reconnues les mesures exigées par la situation, prises par les autorités d'un autre Etat.

Article 12

1. Sous réserve de l'article 7, les autorités d'un Etat contractant sur le territoire duquel se trouve l'enfant ou des biens lui appartenant sont compétentes pour prendre des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant, ayant un caractère provisoire et une efficacité territoriale restreinte à cet Etat, pour autant que de telles mesures ne soient pas incompatibles avec celles déjà prises par les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10.
2. Les mesures prises en application du paragraphe précédent à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant cessent d'avoir effet dès que les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10 se sont prononcées sur les mesures que pourrait exiger la situation.
3. Les mesures prises en application du paragraphe premier à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat non contractant cessent d'avoir effet dans l'Etat contractant où elles ont été prises dès qu'y sont reconnues les mesures exigées par la situation, prises par les autorités d'un autre Etat.

Article 13

1. Les autorités d'un Etat contractant qui sont compétentes selon les articles 5 à 10 pour prendre des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant doivent s'abstenir de statuer si, lors de l'introduction de la procédure, des mesures correspondantes ont été demandées aux autorités d'un autre Etat contractant alors compétentes en vertu des articles 5 à 10 et sont encore en cours d'examen.
2. La disposition du paragraphe précédent ne s'applique pas si les autorités devant lesquelles la demande de mesures a été initialement présentée ont renoncé à leur compétence.

Article 14

Les mesures prises en application des articles 5 à 10 restent en vigueur dans les limites qui sont les leurs, même lorsqu'un changement des circonstances a fait disparaître l'élément sur lequel était fondée la compétence, tant que les autorités compétentes en vertu de la Convention ne les ont pas modifiées, remplacées ou levées.

CHAPITRE III – LOI APPLICABLE

Article 15

1. Dans l'exercice de la compétence qui leur est attribuée par les dispositions du chapitre II, les autorités des Etats contractants appliquent leur loi.
2. Toutefois, dans la mesure où la protection de la personne ou des biens de l'enfant le requiert, elles peuvent exceptionnellement appliquer ou prendre en considération la loi d'un autre Etat avec lequel la situation présente un lien étroit.

3. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant dans un autre Etat contractant, la loi de cet autre Etat régit, à partir du moment où le changement est survenu, les conditions d'application des mesures prises dans l'Etat de l'ancienne résidence habituelle.

Article 16

1. L'attribution ou l'extinction de plein droit d'une responsabilité parentale, sans intervention d'une autorité judiciaire ou administrative, est régie par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant.
2. L'attribution ou l'extinction d'une responsabilité parentale par un accord ou un acte unilatéral, sans intervention d'une autorité judiciaire ou administrative, est régie par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant au moment où l'accord ou l'acte unilatéral prend effet.
3. La responsabilité parentale existant selon la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant subsiste après le changement de cette résidence habituelle dans un autre Etat.
4. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant, l'attribution de plein droit de la responsabilité parentale à une personne qui n'est pas déjà investie de cette responsabilité est régie par la loi de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Article 17

L'exercice de la responsabilité parentale est régi par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant, il est régi par la loi de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Article 18

La responsabilité parentale prévue à l'article 16 pourra être retirée ou ses conditions d'exercice modifiées par des mesures prises en application de la Convention.

Article 19

1. La validité d'un acte passé entre un tiers et une autre personne qui aurait la qualité de représentant légal selon la loi de l'Etat où l'acte a été passé ne peut être contestée, ni la responsabilité du tiers engagée, pour le seul motif que l'autre personne n'avait pas la qualité de représentant légal en vertu de la loi désignée par les dispositions du présent chapitre, sauf si le tiers savait ou devait savoir que la responsabilité parentale était régie par cette loi.
2. Le paragraphe précédent ne s'applique que dans le cas où l'acte a été passé entre personnes présentes sur le territoire d'un même Etat.

Article 20

Les dispositions du présent chapitre sont applicables même si la loi qu'elles désignent est celle d'un Etat non contractant.

Article 21

1. Au sens du présent chapitre, le terme « loi » désigne le droit en vigueur dans un Etat, à l'exclusion des règles de conflit de lois.
2. Toutefois, si la loi applicable en vertu de l'article 16 est celle d'un Etat non contractant et que les règles de conflit de cet Etat désignent la loi d'un autre Etat non contractant qui appliquerait sa propre loi, la loi de cet autre Etat est applicable. Si la loi de cet autre Etat non contractant ne se reconnaît pas applicable, la loi applicable est celle désignée par l'article 16.

Article 22

L'application de la loi désignée par les dispositions du présent chapitre ne peut être écartée que si cette application est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant.

CHAPITRE IV – RECONNAISSANCE ET EXECUTION

Article 23

1. Les mesures prises par les autorités d'un Etat contractant sont reconnues de plein droit dans les autres Etats contractants.
2. Toutefois, la reconnaissance peut être refusée :
 - a) si la mesure a été prise par une autorité dont la compétence n'était pas fondée sur un chef de compétence prévu au chapitre II ;
 - b) si la mesure a été prise, hors le cas d'urgence, dans le cadre d'une procédure judiciaire ou administrative, sans qu'ait été donnée à l'enfant la possibilité d'être entendu, en violation des principes fondamentaux de procédure de l'Etat requis ;
 - c) à la demande de toute personne prétendant que cette mesure porte atteinte à sa responsabilité parentale, si cette mesure a été prise, hors le cas d'urgence, sans qu'ait été donnée à cette personne la possibilité d'être entendue ;
 - d) si la reconnaissance est manifestement contraire à l'ordre public de l'Etat requis, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant ;
 - e) si la mesure est incompatible avec une mesure prise postérieurement dans l'Etat non contractant de la résidence habituelle de l'enfant, lorsque cette dernière mesure réunit les conditions nécessaires à sa reconnaissance dans l'Etat requis ;
 - f) si la procédure prévue à l'article 33 n'a pas été respectée.

Article 24

Sans préjudice de l'article 23, paragraphe premier, toute personne intéressée peut demander aux autorités compétentes d'un Etat contractant qu'il soit statué sur la reconnaissance ou la non-reconnaissance d'une mesure prise dans un autre Etat contractant. La procédure est régie par la loi de l'Etat requis.

Article 25

L'autorité de l'Etat requis est liée par les constatations de fait sur lesquelles l'autorité de l'Etat qui a pris la mesure a fondé sa compétence.

Article 26

1. Si les mesures prises dans un Etat contractant et qui y sont exécutoires comportent des actes d'exécution dans un autre Etat contractant, elles sont, dans cet autre Etat, déclarées exécutoires ou enregistrées aux fins d'exécution, sur requête de toute partie intéressée, selon la procédure prévue par la loi de cet Etat.
2. Chaque Etat contractant applique à la déclaration d'exequatur ou à l'enregistrement une procédure simple et rapide.
3. La déclaration d'exequatur ou l'enregistrement ne peuvent être refusés que pour l'un des motifs prévus à l'article 23, paragraphe 2.

Article 27

Sous réserve de ce qui est nécessaire pour l'application des articles qui précèdent, l'autorité de l'Etat requis ne procédera à aucune révision au fond de la mesure prise.

Article 28

Les mesures prises dans un Etat contractant, qui sont déclarées exécutoires ou enregistrées aux fins d'exécution dans un autre Etat contractant, y sont mises à exécution comme si elles avaient été prises par les autorités de cet autre Etat. La mise à exécution des mesures se fait conformément à la loi de l'Etat requis dans les limites qui y sont prévues, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant.

CHAPITRE V – COOPERATION

Article 29

1. Chaque Etat contractant désigne une Autorité centrale chargée de satisfaire aux obligations qui lui sont imposées par la Convention.
2. Un Etat fédéral, un Etat dans lequel plusieurs systèmes de droit sont en vigueur ou un Etat ayant des unités territoriales autonomes est libre de désigner plus d'une Autorité centrale et de spécifier l'étendue territoriale ou personnelle de leurs fonctions. L'Etat qui fait usage de cette faculté désigne l'Autorité centrale à laquelle toute communication peut être adressée en vue de sa transmission à l'Autorité centrale compétente au sein de cet Etat.

Article 30

1. Les Autorités centrales doivent coopérer entre elles et promouvoir la coopération entre les autorités compétentes de leur Etat pour réaliser les objectifs de la Convention.
2. Elles prennent, dans le cadre de l'application de la Convention, les dispositions appropriées pour fournir des informations sur leur législation, ainsi que sur les services disponibles dans leur Etat en matière de protection de l'enfant.

Article 31

L'Autorité centrale d'un Etat contractant prend soit directement, soit avec le concours d'autorités publiques ou d'autres organismes, toutes dispositions appropriées pour :

- a) faciliter les communications et offrir l'assistance prévues aux articles 8 et 9 et au présent chapitre ;
- b) faciliter par la médiation, la conciliation ou tout autre mode analogue, des ententes à l'amiable sur la protection de la personne ou des biens de l'enfant, dans les situations auxquelles s'applique la Convention ;
- c) aider, sur demande d'une autorité compétente d'un autre Etat contractant, à localiser l'enfant lorsqu'il paraît que celui-ci est présent sur le territoire de l'Etat requis et a besoin de protection.

Article 32

Sur demande motivée de l'Autorité centrale ou d'une autre autorité compétente d'un Etat contractant avec lequel l'enfant a un lien étroit, l'Autorité centrale de l'Etat contractant dans lequel l'enfant a sa résidence habituelle et dans lequel il est présent peut, soit directement, soit avec le concours d'autorités publiques ou d'autres organismes,

- a) fournir un rapport sur la situation de l'enfant ;
- b) demander à l'autorité compétente de son Etat d'examiner l'opportunité de prendre des mesures tendant à la protection de la personne ou des biens de l'enfant.

Article 33

1. Lorsque l'autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 envisage le placement de l'enfant dans une famille d'accueil ou dans un établissement, ou son recueil légal par *kafala* ou par une institution analogue, et que ce placement ou ce recueil aura lieu dans un autre Etat contractant, elle consulte au préalable l'Autorité centrale ou une autre autorité compétente de ce dernier Etat. Elle lui communique à cet effet un rapport sur l'enfant et les motifs de sa proposition sur le placement ou le recueil.
2. La décision sur le placement ou le recueil ne peut être prise dans l'Etat requérant que si l'Autorité centrale ou une autre autorité compétente de l'Etat requis a approuvé ce placement ou ce recueil, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant.

Article 34

1. Lorsqu'une mesure de protection est envisagée, les autorités compétentes en vertu de la Convention peuvent, si la situation de l'enfant l'exige, demander à toute autorité d'un autre Etat contractant qui détient des informations utiles pour la protection de l'enfant de les lui communiquer.
2. Chaque Etat contractant pourra déclarer que les demandes prévues au paragraphe premier ne pourront être acheminées que par l'intermédiaire de son Autorité centrale.

Article 35

1. Les autorités compétentes d'un Etat contractant peuvent demander aux autorités d'un autre Etat contractant de prêter leur assistance à la mise en œuvre de mesures de protection prises en application de la Convention, en particulier pour assurer l'exercice effectif d'un droit de visite, ainsi que du droit de maintenir des contacts directs réguliers.
2. Les autorités d'un Etat contractant dans lequel l'enfant n'a pas sa résidence habituelle peuvent, à la demande d'un parent résidant dans cet Etat et souhaitant obtenir ou conserver un droit de visite, recueillir des renseignements ou des preuves et se prononcer sur l'aptitude de ce parent à exercer le droit de visite et sur les conditions dans lesquelles il pourrait l'exercer. L'autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 pour statuer sur le droit de visite devra, avant de se prononcer, prendre en considération ces renseignements, preuves ou conclusions.
3. Une autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 pour statuer sur le droit de visite peut suspendre la procédure jusqu'au terme de la procédure prévue au paragraphe 2, notamment lorsqu'elle est saisie d'une demande tendant à modifier ou supprimer le droit de visite conféré par les autorités de l'Etat de l'ancienne résidence habituelle.
4. Cet article n'empêche pas une autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 de prendre des mesures provisoires jusqu'au terme de la procédure prévue au paragraphe 2.

Article 36

Dans le cas où l'enfant est exposé à un grave danger, les autorités compétentes de l'Etat contractant dans lequel des mesures de protection de cet enfant ont été prises ou sont en voie de l'être, si elles sont informées du changement de résidence ou de la présence de l'enfant dans un autre Etat, avisent les autorités de cet Etat de ce danger et des mesures prises ou en cours d'examen.

Article 37

Une autorité ne peut demander ou transmettre des informations en application de ce chapitre si elle est d'avis qu'une telle demande ou transmission pourrait mettre en danger la personne ou les biens de l'enfant, ou constituer une menace grave pour la liberté ou la vie d'un membre de sa famille.

Article 38

1. Sans préjudice de la possibilité de réclamer des frais raisonnables correspondant aux services fournis, les Autorités centrales et les autres autorités publiques des Etats contractants supportent leurs frais découlant de l'application des dispositions du présent chapitre.
2. Un Etat contractant peut conclure des accords avec un ou plusieurs autres Etats contractants sur la répartition des frais.

Article 39

Tout Etat contractant pourra conclure avec un ou plusieurs autres Etats contractants des accords en vue de favoriser dans leurs rapports réciproques l'application du présent chapitre. Les Etats qui ont conclu de tels accords en transmettront une copie au dépositaire de la Convention.

CHAPITRE VI – DISPOSITIONS GENERALES

Article 40

1. Les autorités de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant ou de l'Etat contractant où une mesure de protection a été prise peuvent délivrer au titulaire de la responsabilité parentale ou à toute personne à qui est confiée la protection de la personne ou des biens de l'enfant, à sa demande, un certificat indiquant sa qualité et les pouvoirs qui lui sont conférés.
2. La qualité et les pouvoirs indiqués par le certificat sont tenus pour établis, sauf preuve contraire.
3. Chaque Etat contractant désigne les autorités habilitées à établir le certificat.

Article 41

Les données personnelles rassemblées ou transmises conformément à la Convention ne peuvent être utilisées à d'autres fins que celles pour lesquelles elles ont été rassemblées ou transmises.

Article 42

Les autorités auxquelles des informations sont transmises en assurent la confidentialité conformément à la loi de leur Etat.

Article 43

Les documents transmis ou délivrés en application de la Convention sont dispensés de toute légalisation ou de toute formalité analogue.

Article 44

Chaque Etat contractant peut désigner les autorités à qui les demandes prévues aux articles 8, 9 et 33 doivent être envoyées.

Article 45

1. Les désignations mentionnées aux articles 29 et 44 sont communiquées au Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé.
2. La déclaration mentionnée à l'article 34, paragraphe 2, est faite au dépositaire de la Convention.

Article 46

Un Etat contractant dans lequel des systèmes de droit ou des ensembles de règles différents s'appliquent en matière de protection de l'enfant et de ses biens n'est pas tenu d'appliquer les règles de la Convention aux conflits concernant uniquement ces différents systèmes ou ensembles de règles.

Article 47

Au regard d'un Etat dans lequel deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles ayant trait aux questions régies par la présente Convention s'appliquent dans des unités territoriales différentes :

1. toute référence à la résidence habituelle dans cet Etat vise la résidence habituelle dans une unité territoriale ;
2. toute référence à la présence de l'enfant dans cet Etat vise la présence de l'enfant dans une unité territoriale ;
3. toute référence à la situation des biens de l'enfant dans cet Etat vise la situation des biens de l'enfant dans une unité territoriale ;
4. toute référence à l'Etat dont l'enfant possède la nationalité vise l'unité territoriale désignée par la loi de cet Etat ou, en l'absence de règles pertinentes, l'unité territoriale avec laquelle l'enfant présente le lien le plus étroit ;
5. toute référence à l'Etat dont une autorité est saisie d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents de l'enfant, ou en annulation de leur mariage, vise l'unité territoriale dont une autorité est saisie d'une telle demande ;
6. toute référence à l'Etat avec lequel l'enfant présente un lien étroit vise l'unité territoriale avec laquelle l'enfant présente ce lien ;
7. toute référence à l'Etat où l'enfant a été déplacé ou retenu vise l'unité territoriale dans laquelle l'enfant a été déplacé ou retenu ;
8. toute référence aux organismes ou autorités de cet Etat, autres que les Autorités centrales, vise les organismes ou autorités habilités à agir dans l'unité territoriale concernée ;
9. toute référence à la loi, à la procédure ou à l'autorité de l'Etat où une mesure a été prise vise la loi, la procédure ou l'autorité de l'unité territoriale dans laquelle cette mesure a été prise ;
10. toute référence à la loi, à la procédure ou à l'autorité de l'Etat requis vise la loi, la procédure ou l'autorité de l'unité territoriale dans laquelle la reconnaissance ou l'exécution est invoquée.

Article 48

Pour identifier la loi applicable en vertu du chapitre III, lorsqu'un Etat comprend deux ou plusieurs unités territoriales dont chacune a son propre système de droit ou un ensemble de règles ayant trait aux questions régies par la présente Convention, les règles suivantes s'appliquent :

- a) en présence de règles en vigueur dans cet Etat identifiant l'unité territoriale dont la loi est applicable, la loi de cette unité s'applique ;
- b) en l'absence de telles règles, la loi de l'unité territoriale définie selon les dispositions de l'article 47 s'applique.

Article 49

Pour identifier la loi applicable en vertu du chapitre III, lorsqu'un Etat comprend deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles applicables à des catégories différentes de personnes pour les questions régies par la présente Convention, les règles suivantes s'appliquent :

- a) en présence de règles en vigueur dans cet Etat identifiant laquelle de ces lois est applicable, cette loi s'applique ;
- b) en l'absence de telles règles, la loi du système ou de l'ensemble de règles avec lequel l'enfant présente le lien le plus étroit s'applique.

Article 50

La présente Convention n'affecte pas la *Convention du 25 octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants*, dans les relations entre les Parties aux deux Conventions. Rien n'empêche cependant que des dispositions de la présente Convention soient invoquées pour obtenir le retour d'un enfant qui a été déplacé ou retenu illicitement, ou pour organiser le droit de visite.

Article 51

Dans les rapports entre les Etats contractants, la présente Convention remplace la *Convention du 5 octobre 1961 concernant la compétence des autorités et la loi applicable en matière de protection des mineurs* et la *Convention pour régler la tutelle des mineurs*, signée à La Haye le 12 juin 1902, sans préjudice de la reconnaissance des mesures prises selon la Convention du 5 octobre 1961 précitée.

Article 52

1. La Convention ne déroge pas aux instruments internationaux auxquels des Etats contractants sont Parties et qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention, à moins qu'une déclaration contraire ne soit faite par les Etats liés par de tels instruments.
2. La Convention n'affecte pas la possibilité pour un ou plusieurs Etats contractants de conclure des accords qui contiennent, en ce qui concerne les enfants habituellement résidents dans l'un des Etats Parties à de tels accords, des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention.
3. Les accords à conclure par un ou plusieurs Etats contractants sur des matières réglées par la présente Convention n'affectent pas, dans les rapports de ces Etats avec les autres Etats contractants, l'application des dispositions de la présente Convention.
4. Les paragraphes précédents s'appliquent également aux lois uniformes reposant sur l'existence entre les Etats concernés de liens spéciaux, notamment de nature régionale.

Article 53

1. La Convention ne s'applique qu'aux mesures prises dans un Etat après l'entrée en vigueur de la Convention pour cet Etat.
2. La Convention s'applique à la reconnaissance et à l'exécution des mesures prises après son entrée en vigueur dans les rapports entre l'Etat où les mesures ont été prises et l'Etat requis.

Article 54

1. Toute communication à l'Autorité centrale ou à toute autre autorité d'un Etat contractant est adressée dans la langue originale et accompagnée d'une traduction dans la langue officielle ou l'une des langues officielles de cet Etat ou, lorsque cette traduction est difficilement réalisable, d'une traduction en français ou en anglais.
2. Toutefois, un Etat contractant pourra, en faisant la réserve prévue à l'article 60, s'opposer à l'utilisation soit du français, soit de l'anglais.

Article 55

1. Un Etat contractant pourra, conformément à l'article 60 :
 - a) réserver la compétence de ses autorités pour prendre des mesures tendant à la protection des biens d'un enfant situés sur son territoire ;
 - b) se réserver de ne pas reconnaître une responsabilité parentale ou une mesure qui serait incompatible avec une mesure prise par ses autorités par rapport à ces biens.
2. La réserve pourra être restreinte à certaines catégories de biens.

Article 56

Le Secrétaire général de la Conférence de La Haye de droit international privé convoque périodiquement une Commission spéciale afin d'examiner le fonctionnement pratique de la Convention.

CHAPITRE VII – CLAUSES FINALES

Article 57

1. La Convention est ouverte à la signature des Etats qui étaient Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Dix-huitième session.
2. Elle sera ratifiée, acceptée ou approuvée et les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas, dépositaire de la Convention.

Article 58

1. Tout autre Etat pourra adhérer à la Convention après son entrée en vigueur en vertu de l'article 61, paragraphe 1.
2. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du dépositaire.
3. L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'Etat adhérent et les Etats contractants qui n'auront pas élevé d'objection à son encontre dans les six mois après la réception de la notification prévue à l'article 63, lettre *b*). Une telle objection pourra également être élevée par tout Etat au moment d'une ratification, acceptation ou approbation de la Convention, ultérieure à l'adhésion. Ces objections seront notifiées au dépositaire.

Article 59

1. Un Etat qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent aux matières régies par la présente Convention pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer que la Convention s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou à plusieurs d'entre elles, et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.
2. Ces déclarations seront notifiées au dépositaire et indiqueront expressément les unités territoriales auxquelles la Convention s'applique.
3. Si un Etat ne fait pas de déclaration en vertu du présent article, la Convention s'appliquera à l'ensemble du territoire de cet Etat.

Article 60

1. Tout Etat contractant pourra, au plus tard au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, ou au moment d'une déclaration faite en vertu de l'article 59, faire soit l'une, soit les deux réserves prévues aux articles 54, paragraphe 2, et 55. Aucune autre réserve ne sera admise.
2. Tout Etat pourra, à tout moment, retirer une réserve qu'il aura faite. Ce retrait sera notifié au dépositaire.
3. L'effet de la réserve cessera le premier jour du troisième mois du calendrier après la notification mentionnée au paragraphe précédent.

Article 61

1. La Convention entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation prévu par l'article 57.

2. Par la suite, la Convention entrera en vigueur :

- a) pour chaque Etat ratifiant, acceptant ou approuvant postérieurement, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion ;
- b) pour chaque Etat adhérent, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après l'expiration du délai de six mois prévu à l'article 58, paragraphe 3 ;
- c) pour les unités territoriales auxquelles la Convention a été étendue conformément à l'article 59, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la notification visée dans cet article.

Article 62

- 1. Tout Etat Partie à la Convention pourra dénoncer celle-ci par une notification adressée par écrit au dépositaire. La dénonciation pourra se limiter à certaines unités territoriales auxquelles s'applique la Convention.
- 2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de douze mois après la date de réception de la notification par le dépositaire. Lorsqu'une période plus longue pour la prise d'effet de la dénonciation est spécifiée dans la notification, la dénonciation prendra effet à l'expiration de la période en question.

Article 63

Le dépositaire notifiera aux Etats membres de la Conférence de La Haye de droit international privé, ainsi qu'aux Etats qui auront adhéré conformément aux dispositions de l'article 58 :

- a) les signatures, ratifications, acceptations et approbations visées à l'article 57 ;
- b) les adhésions et les objections aux adhésions visées à l'article 58 ;
- c) la date à laquelle la Convention entrera en vigueur conformément aux dispositions de l'article 61 ;
- d) les déclarations mentionnées aux articles 34, paragraphe 2, et 59 ;
- e) les accords mentionnés à l'article 39 ;
- f) les réserves visées aux articles 54, paragraphe 2, et 55 et le retrait des réserves prévu à l'article 60, paragraphe 2 ;
- g) les dénonciations visées à l'article 62.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 19 octobre 1996, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de la Dix-huitième session.

**ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ, ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ,
ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

(Συνήφθη την 19^η Οκτωβρίου 1996)

Τα Κράτη που υπογράφουν την παρούσα Σύμβαση,

Λαμβάνοντας υπ' όψη την ανάγκη ενισχύσεως της προστασίας των παιδιών στις διεθνείς υποθέσεις,

Επιθυμώντας να αποφύγουν συγκρούσεις μεταξύ των νομικών τους συστημάτων σε ζητήματα σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων προστασίας των παιδιών,

Τονίζοντας τη σπουδαιότητα της διεθνούς συνεργασίας για την προστασία των παιδιών,

Επιβεβαιώνοντας ότι το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού πρέπει να είναι ζήτημα πρωταρχικής σημασίας,

Διαπιστώνοντας την αναγκαιότητα αναθεωρήσεως της *Συμβάσεως της 5^{ης} Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των Αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων*,

Επιθυμώντας να θεσπίσουν κοινές διατάξεις για το σκοπό αυτό, λαμβάνοντας υπ' όψη τη *Σύμβαση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού*, της 20ης Νοεμβρίου 1989,

Συμφώνησαν επί των ακολούθων διατάξεων:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

Άρθρο 1

1. Η παρούσα Σύμβαση έχει ως αντικείμενο:

- α. να καθορίζει το Κράτος του οποίου οι Αρχές έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού·
- β. να καθορίζει το εφαρμοστέο από τις Αρχές αυτές κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους δίκαιο·
- γ. να καθορίζει το εφαρμοστέο στη γονική ευθύνη δίκαιο·
- δ. να εξασφαλίζει την αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων προστασίας σε όλα τα Συμβαλλόμενα Κράτη·
- ε. να εδραιώνει μεταξύ των Αρχών των Συμβαλλομένων Κρατών την απαραίτητη συνεργασία για την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσης Συμβάσεως.

2. Για τους σκοπούς της παρούσης Συμβάσεως, ο όρος "γονική ευθύνη" περιλαμβάνει τη γονική εξουσία ή κάθε άλλη ανάλογη σχέση εξουσίας που καθορίζει τα δικαιώματα, τις εξουσίες και τις υποχρεώσεις των γονέων, του επιτρόπου ή άλλων νομίμων αντιπροσώπων σε σχέση με το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού.

Άρθρο 2

Η Σύμβαση εφαρμόζεται στα παιδιά από τη στιγμή της γεννήσεώς τους έως ότου φθάσουν στην ηλικία των 18 ετών.

Άρθρο 3

Τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 μέτρα δύνανται κυρίως να αφορούν:

- α. την ανάθεση, την άσκηση και τη μερική ή ολική αφαίρεση της γονικής ευθύνης, καθώς και την ανάθεσή της σε τρίτον·
- β. το δικαίωμα επιμελείας, που περιλαμβάνει δικαιώματα σχετιζόμενα με τη μέριμνα του προσώπου του παιδιού, και ιδιαιτέρως το δικαίωμα καθορισμού του τόπου διαμονής του καθώς και το δικαίωμα επισκέψεως, που περιλαμβάνει και το δικαίωμα μεταφοράς του παιδιού, για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα, σε έναν άλλο τόπο από εκείνον της συνήθους διαμονής του·
- γ. την επιτροπεία, την κηδεμονία και τους ανάλογους θεσμούς·

δ. το διορισμό και τα καθήκοντα κάθε προσώπου ή οργανισμού επιφορτισμένου με την επιμέλεια του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, με την εκπροσώπηση ή τη συμπαράστασή του προς αυτό·

ε. την τοποθέτηση του παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια ή σε κάποιο ίδρυμα ή την ανάληψη της επιμελείας αυτού με *kafala* ή με ανάλογο θεσμό·

στ. την επιτήρηση, από δημόσια Αρχή, της μέριμνας του παιδιού από κάθε πρόσωπο που έχει αναλάβει τη φροντίδα του·

ζ. τη διοίκηση, τη διατήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του παιδιού.

Άρθρο 4

Εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Συμβάσεως:

α. η καθίδρυση και η αμφισβήτηση της σχέσεως γονέως και τέκνου·

β. η απόφαση για την υιοθεσία και τα προπαρασκευαστικά της υιοθεσίας μέτρα καθώς και η ακύρωση και η ανάκληση της υιοθεσίας·

γ. το επώνυμο και το όνομα του παιδιού·

δ. η χειραφεσία·

ε. οι υποχρεώσεις διατροφής·

στ. τα trusts και η κληρονομική διαδοχή·

ζ. η κοινωνική ασφάλιση·

η. τα δημόσια μέτρα γενικού χαρακτήρος σε ζητήματα εκπαίδευσεως και υγείας·

θ. τα μέτρα που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων τελουμένων από παιδιά·

ι. οι αποφάσεις για το δικαίωμα ασύλου και για ζητήματα μεταναστεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II -ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο 5

1. Τόσο οι δικαστικές όσο και οι διοικητικές Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του προσώπου και της περιουσίας του.

2. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 7, σε περίπτωση μεταφοράς της συνήθους διαμονής του παιδιού σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, διεθνή δικαιοδοσία έχουν οι Αρχές του Κράτους της νέας συνήθους διαμονής.

Άρθρο 6

1. Για τα παιδιά-πρόσφυγες και τα παιδιά, τα οποία λόγω ταραχών που λαμβάνουν χώρα στην πατρίδα τους, έχουν μετακινηθεί σε άλλο Κράτος, οι Αρχές εκείνου του Συμβαλλομένου Κράτους, στο έδαφος του οποίου βρίσκονται αυτά τα παιδιά, ως αποτέλεσμα της μετακινήσεώς τους, ασκούν τη διεθνή δικαιοδοσία που προβλέπεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 5.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τα παιδιά εκείνα των οποίων η συνήθης διαμονή δεν μπορεί να προσδιορισθεί.

Άρθρο 7

1. Σε περίπτωση παρανόμου μετακινήσεως ή κατακρατήσεως, οι Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους, στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του, διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους, έως ότου το παιδί αποκτήσει συνήθη διαμονή σε άλλο Κράτος και :

α. κάθε πρόσωπο, ίδρυμα ή άλλος οργανισμός, που έχει την επιμέλεια, συναινέσει στη μετακίνηση ή κατακράτηση ή

β. το παιδί διέμεινε σε αυτό το άλλο Κράτος για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός έτους από τότε που το πρόσωπο, ίδρυμα ή άλλος οργανισμός, που έχει την επιμέλεια, έλαβε ή όφειλε να έχει λάβει γνώση του τόπου στον οποίο βρισκόταν το παιδί, κανένα αίτημα για επιστροφή που τυχόν υποβλήθηκε κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν παραμένει ακόμη εκκρεμές και το παιδί έχει προσαρμοσθεί στο νέο του περιβάλλον.

2. Η μετακίνηση ή κατακράτηση του παιδιού θεωρείται παράνομη όταν:

α. έλαβε χώρα κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμελείας που είχε ανατεθεί σε κάποιο πρόσωπο ή ίδρυμα ή κάθε άλλον οργανισμό από κοινού ή μονομερώς, σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους, στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του, και

β. κατά το χρόνο της μετακινήσεως ή της κατακρατήσεως το δικαίωμα αυτό ησκείτο αποτελεσματικά, είτε από κοινού είτε μονομερώς, ή θα ησκείτο έτσι αν δεν μεσολαβούσε η μετακίνηση ή η κατακράτηση.

Το δικαίωμα επιμελείας που αναφέρεται ανωτέρω υπό το στοιχείο α, μπορεί κατά κύριο λόγο να απορρέει εκ του νόμου ή από δικαστική ή διοικητική απόφαση ή από συμφωνία που παράγει έννομα αποτελέσματα σύμφωνα με το δίκαιο αυτού του Κράτους.

3. Όσο οι Αρχές που μνημονεύονται στην πρώτη παράγραφο διατηρούν τη δικαιοδοσία τους, οι Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους, στο οποίο το παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατείται, μπορούν να λάβουν μόνον εκείνα τα επείγοντα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11.

Άρθρο 8

1. Κατ' εξαίρεση, η Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους, που έχει διεθνή δικαιοδοσία κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 ή 6, εφ' όσον κρίνει ότι η Αρχή ενός άλλου Συμβαλλομένου Κράτους θα μπορούσε στην προκειμένη περίπτωση να εκτιμήσει καλύτερα το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, δύναται:

-είτε να ζητήσει από αυτή την άλλη Αρχή, απ' ευθείας με τη συνδρομή της Κεντρικής Αρχής αυτού του Κράτους, να αποδεχθεί τη δικαιοδοσία για να λάβει εκείνα τα μέτρα προστασίας που θα κρίνει αναγκαία,

-είτε να αναβάλει την κρίση της υποθέσεως και να καλέσει τα μέρη να υποβάλουν ένα τέτοιο αίτημα ενώπιον της Αρχής αυτού του άλλου Κράτους.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη, Αρχές των οποίων μπορεί να επιληφθούν ή στις οποίες μπορεί να υποβληθεί αίτημα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, είναι:

α. το Κράτος, την ιθαγένεια του οποίου έχει το παιδί,

β. το Κράτος, στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του παιδιού,

γ. το Κράτος, του οποίου Αρχή έχει επιληφθεί αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού των γονέων του παιδιού ή ακυρώσεως του γάμου τους,

δ. το Κράτος με το οποίο το παιδί έχει στενό δεσμό.

3. Οι ενδιαφερόμενες Αρχές μπορούν να προχωρούν σε ανταλλαγή απόψεων.

4. Η Αρχή, που επελήφθη ή στην οποία υποβλήθηκε αίτημα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο, μπορεί να αποδεχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία αντί της Αρχής που έχει δικαιοδοσία κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 ή 6, αν θεωρεί ότι αυτό ανταποκρίνεται στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 9

1. Αν οι μνημονευόμενες στο άρθρο 8 παράγραφος 2 Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών, κρίνουν ότι σε μια συγκεκριμένη περίπτωση είναι σε θέση αυτές να εκτιμήσουν καλύτερα το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, μπορούν:

-είτε να ζητήσουν από την αρμόδια Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους, της συνήθους διαμονής του παιδιού, απ' ευθείας ή με τη συνδρομή της Κεντρικής Αρχής του Κράτους αυτού, να τους επιτρέψει να ασκήσουν τη διεθνή δικαιοδοσία προκειμένου να λάβουν τα προστατευτικά μέτρα που αυτές κρίνουν απαραίτητα,

-είτε να καλέσουν τα μέρη να υποβάλουν ένα τέτοιο αίτημα ενώπιον των Αρχών του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού.

2. Οι ενδιαφερόμενες Αρχές μπορούν να προχωρούν σε ανταλλαγή απόψεων.

3. Η Αρχή από την οποία προέρχεται το αίτημα δεν δύναται να ασκήσει διεθνή δικαιοδοσία αντί της Αρχής του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, παρά μόνον αν η τελευταία αυτή Αρχή δεχθεί το αίτημα.

Άρθρο 10

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 5 έως 9, οι Αρχές ενός Συμβαλλομένου Κράτους, κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους επί αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού των γονέων παιδιού που διαμένει

συνήθως σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, ή ακυρώσεως του γάμου τους, δύνανται, εφόσον το επιτρέπει το δίκαιο του Κράτους τους, να λάβουν μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού αυτού:

α. αν κατά την έναρξη της διαδικασίας, ένας εκ των γονέων διαμένει συνήθως στο Κράτος αυτό και ένας εκ των δύο έχει τη γονική ευθύνη του παιδιού και

β. αν η διεθνής δικαιοδοσία αυτών των Αρχών για λήψη τέτοιων μέτρων έχει γίνει αποδεκτή από τους γονείς, όπως και από κάθε άλλο πρόσωπο που έχει τη γονική ευθύνη του παιδιού και αν η δικαιοδοσία αυτή συνάδει προς το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

2. Η προβλεπόμενη στην πρώτη παράγραφο διεθνής δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας του παιδιού παύει από τη στιγμή που η απόφαση, η οποία δέχεται ή απορρίπτει την αγωγή διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου, γίνει οριστική ή η διαδικασία τερματισθεί από άλλη αιτία.

Άρθρο 11

1. Σε κάθε επείγουσα περίπτωση, οι Αρχές κάθε Συμβαλλομένου Κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας.

2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου μέτρα σχετικά με ένα παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε Συμβαλλόμενο Κράτος, παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 Αρχές έλαβαν τα απαιτούμενα από την κατάσταση μέτρα.

3. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της πρώτης παραγράφου μέτρα σχετικά με ένα παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε μη Συμβαλλόμενο Κράτος, παύουν να ισχύουν σε κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος από τη στιγμή που τα απαιτούμενα από την κατάσταση και ληφθέντα από τις Αρχές ενός άλλου Κράτους μέτρα, αναγνωρισθούν στο εν λόγω Συμβαλλόμενο Κράτος.

Άρθρο 12

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7, οι Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λάβουν μέτρα προστασίας του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, προσωρινού χαρακτήρος και περιορισμένης εδαφικής ισχύος στο Κράτος αυτό, στο βαθμό που τέτοια μέτρα δεν αντίκεινται στα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρμόδιες, κατά τα άρθρα 5 έως 10, Αρχές.

2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου μέτρα σχετικά με ένα παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε Συμβαλλόμενο Κράτος, παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες κατά τα άρθρα 5 έως 10 Αρχές αποφάνθηκαν για τα μέτρα προστασίας που θα ήταν δυνατό να απαιτεί η περίπτωση.

3. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της πρώτης παραγράφου μέτρα σχετικά με ένα παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε μη Συμβαλλόμενο Κράτος, παύουν να ισχύουν στο Συμβαλλόμενο Κράτος στο οποίο ελήφθησαν, από τη στιγμή που θα αναγνωρισθούν σ' αυτό τα μέτρα, που απαιτήθηκαν από την περίπτωση και ελήφθησαν από τις Αρχές άλλου Κράτους.

Άρθρο 13

1. Οι Αρχές ενός Συμβαλλομένου Κράτους, οι οποίες έχουν διεθνή δικαιοδοσία, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10, να λάβουν μέτρα σχετικά με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, οφείλουν να απόσχουν από την άσκηση της δικαιοδοσίας αυτής, εάν κατά την έναρξη της διαδικασίας αντίστοιχα μέτρα έχουν ζητηθεί από τις Αρχές άλλου Συμβαλλομένου Κράτους που κατά το χρόνο υποβολής της αιτήσεως είχαν διεθνή δικαιοδοσία, κατά τα άρθρα 5 έως 10, και τα οποία βρίσκονται ακόμα υπό εξέταση.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται, αν οι Αρχές ενώπιον των οποίων είχε αρχικά υποβληθεί το αίτημα λήψεως των μέτρων είχαν αποποιηθεί τη δικαιοδοσία τους.

Άρθρο 14

Τα μέτρα που ελήφθησαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 έως 10, παραμένουν σε ισχύ, σύμφωνα με τους όρους τους, ακόμα και αν μια μεταβολή των συνθηκών εξαλείψει τη βάση πάνω στην οποία είχε θεμελιωθεί η διεθνής δικαιοδοσία, όσο οι αρμόδιες δυνάμει της Συμβάσεως Αρχές δεν τροποποιούν, δεν αντικαθιστούν ή δεν αίρουν τα μέτρα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ - ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

Άρθρο 15

1. Κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙ, οι Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο.

2. Εντούτοις, στο μέτρο που η προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού το απαιτεί, δύνανται κατ' εξαίρεση να εφαρμόσουν ή να λάβουν υπ' όψη τους το δίκαιο ενός άλλου Κράτους, με το οποίο η υπόθεση έχει στενό σύνδεσμο.

3. Σε περίπτωση μεταφοράς της συνήθους διαμονής του παιδιού σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, το δίκαιο αυτού του άλλου Κράτους διέπει, από τη στιγμή της μεταφοράς, τους όρους εφαρμογής των μέτρων που είχαν ληφθεί στο Κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής.

Άρθρο 16

1. Η εκ του νόμου απονομή ή παύση της γονικής ευθύνης, χωρίς παρέμβαση δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού.

2. Η απονομή ή παύση της γονικής ευθύνης με σύμβαση ή με μονομερή δικαιοπραξία, χωρίς παρέμβαση δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού κατά το χρόνο που η σύμβαση ή η μονομερής δικαιοπραξία αρχίζουν να ισχύουν.

3. Η γονική ευθύνη που υπάρχει σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, διατηρείται και μετά τη μεταφορά αυτής της συνήθους διαμονής σε άλλο Κράτος.

4. Σε περίπτωση μεταβολής της συνήθους διαμονής του παιδιού, η εκ του νόμου απονομή της γονικής ευθύνης σε ένα πρόσωπο που δεν την έχει ήδη, διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της νέας συνήθους διαμονής.

Άρθρο 17

Η άσκηση της γονικής ευθύνης διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού. Σε περίπτωση μεταβολής της συνήθους διαμονής του παιδιού, διέπεται από το δίκαιο του Κράτους της νέας συνήθους διαμονής.

Άρθρο 18

Η γονική ευθύνη, που προβλέπεται στο άρθρο 16, μπορεί να αφαιρεθεί ή να τροποποιηθούν οι όροι ασκήσεώς της, με μέτρα που θα λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως.

Άρθρο 19

1. Η ισχύς μιας συμβάσεως, η οποία συνάπτεται μεταξύ τρίτου και ενός άλλου προσώπου, που θα είχε την ιδιότητα του νομίμου αντιπροσώπου του παιδιού κατά το δίκαιο του Κράτους συνάψεως της συμβάσεως, δεν δύναται να αμφισβητηθεί, ούτε δύναται να γεννηθεί ευθύνη του τρίτου για μόνο το λόγο ότι αυτό το άλλο πρόσωπο δεν είχε την ιδιότητα του νομίμου αντιπροσώπου του παιδιού δυνάμει του δικαίου που ορίζεται εφαρμοστέο από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η γονική ευθύνη διεπόταν από το δίκαιο αυτό.

2. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται μόνο εάν η σύμβαση συνήφθη μεταξύ προσώπων ευρισκομένων στο έδαφος του ίδιου Κράτους.

Άρθρο 20

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται ακόμα και αν το δίκαιο που ορίζουν ως εφαρμοστέο είναι δίκαιο μη Συμβαλλομένου Κράτους.

Άρθρο 21

1. Κατά την έννοια του παρόντος Κεφαλαίου, ο όρος "δίκαιο" σημαίνει το δίκαιο που ισχύει σε ένα Κράτος, κατ' αποκλεισμό των κανόνων συγκρούσεως.

2. Εντούτοις, αν το εφαρμοστέο δυνάμει του άρθρου 16 δίκαιο είναι δίκαιο μη Συμβαλλομένου Κράτους και αν οι κανόνες συγκρούσεως αυτού του Κράτους ορίζουν ως εφαρμοστέο το δίκαιο ενός άλλου μη Συμβαλλομένου Κράτους που θα εφάρμοζε το δικό του δίκαιο, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο αυτού του άλλου Κράτους. Αν το δίκαιο αυτού του άλλου μη Συμβαλλομένου Κράτους δεν δέχεται να εφαρμοσθεί, τότε εφαρμοστέο είναι εκείνο που ορίζεται από το άρθρο 16.

Άρθρο 22

Η εφαρμογή του δικαίου που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου δύναται να αποκλεισθεί μόνο εάν είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη, λαμβανομένου υπ' όψη του υπερτέρου συμφέροντος του παιδιού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV - ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Άρθρο 23

1. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τις Αρχές ενός Συμβαλλομένου Κράτους αναγνωρίζονται αυτοδικαίως στα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη.

2. Η αναγνώριση δύναται, εντούτοις, να αποκλεισθεί:

α. εάν το μέτρο ελήφθη από Αρχή της οποίας η διεθνής δικαιοδοσία δεν βασίστηκε σε μία από τις βάσεις δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο κεφάλαιο II·

β. εάν το μέτρο ελήφθη, με εξαίρεση την περίπτωση του κατεπείγοντος, στο πλαίσιο δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας, χωρίς να έχει δοθεί στο παιδί η δυνατότητα να ακουσθεί, κατά παράβαση των θεμελιωδών οικονομικών αρχών του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση·

γ. κατόπιν αιτήσεως κάθε προσώπου που ισχυρίζεται ότι αυτό το μέτρο θίγει τη γονική του ευθύνη, εάν αυτό το μέτρο ελήφθη, με εξαίρεση την περίπτωση του κατεπείγοντος, χωρίς να έχει δοθεί στο πρόσωπο αυτό η δυνατότητα να ακουσθεί·

δ. εάν η αναγνώριση είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη του Κράτους στο οποίο ζητείται, λαμβανομένου υπ' όψη του υπερτέρου συμφέροντος του παιδιού·

ε. εάν το μέτρο είναι ασυμβίβαστο με μέτρο που ελήφθη μεταγενέστερα στο μη Συμβαλλόμενο Κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού, όταν αυτό το τελευταίο μέτρο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αναγνώρισή του στο Κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση·

στ. εάν δεν τηρήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 33.

Άρθρο 24

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 23, κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, δύναται να ζητήσει από τις αρμόδιες Αρχές ενός Συμβαλλομένου Κράτους να αποφασίσουν για την αναγνώριση ή μη ενός μέτρου ληφθέντος σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος. Η διαδικασία διέπεται από το δίκαιο του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση.

Άρθρο 25

Η Αρχή του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών, στις οποίες η Αρχή του Κράτους που έλαβε το μέτρο θεμελίωσε τη διεθνή δικαιοδοσία της.

Άρθρο 26

1. Εάν τα μέτρα, που ελήφθησαν σε Συμβαλλόμενο Κράτος και είναι εκτελεστά εκεί, απαιτείται να εκτελεστούν σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, κηρύσσονται εκτελεστά ή καταχωρίζονται προς εκτέλεση σε αυτό το άλλο Κράτος, ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου μέρους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο του Κράτους αυτού.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος εφαρμόζει, για την κήρυξη της εκτελεστότητας ή για την καταχώριση προς εκτέλεση, απλή και ταχεία διαδικασία.

3. Η κήρυξη της εκτελεστότητας ή η καταχώριση προς εκτέλεση δύνανται να μη γίνουν δεκτές μόνο για ένα από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 23 παράγραφος 2.

Άρθρο 27

Με την επιφύλαξη των όσων είναι απαραίτητα για την εφαρμογή των προηγούμενων άρθρων, η Αρχή του Κράτους εκτελέσεως δεν δύναται να προβεί σε καμία αναθεώρηση επί της ουσίας του ληφθέντος μέτρου.

Άρθρο 28

Τα ληφθέντα σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος μέτρα, τα οποία κηρύχθηκαν εκτελεστά ή καταχωρίστηκαν προς εκτέλεση σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, εκτελούνται στο τελευταίο αυτό Κράτος, σαν να είχαν ληφθεί από τις Αρχές του Κράτους αυτού. Η εκτέλεση λαμβάνει χώρα σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους εκτελέσεως μέσα στα όρια που προβλέπονται από το δίκαιο αυτό, λαμβανομένου υπ' όψη του υπερτέρου συμφέροντος του παιδιού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 29

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος ορίζει μια Κεντρική Αρχή, επιφορτισμένη με τα καθήκοντα που επιβάλλονται από τη Σύμβαση στις Αρχές αυτές.

2. Ομοσπονδιακά Κράτη, Κράτη με περισσότερα του ενός ισχύοντα δικαιοδικά συστήματα ή Κράτη που περιλαμβάνουν αυτόνομες εδαφικές ενότητες, είναι ελεύθερα να ορίσουν περισσότερες της μιας Κεντρικές Αρχές και να εξειδικεύουν την εδαφική ή προσωπική έκταση των λειτουργιών τους. Το Κράτος που κάνει χρήση αυτής της ευχερείας, ορίζει εκείνη την Κεντρική Αρχή στην οποία θα απευθύνεται κάθε αλληλογραφία προς διαβίβαση στην αρμόδια Κεντρική Αρχή μέσα στο Κράτος αυτό.

Άρθρο 30

1. Οι Κεντρικές Αρχές οφείλουν να συνεργάζονται μεταξύ τους και να προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων Αρχών του Κράτους τους για την πραγματοποίηση των στόχων της Συμβάσεως.

2. Στο πλαίσιο εφαρμογής της Συμβάσεως, οι Κεντρικές Αρχές προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για να παρέχουν πληροφορίες για τη νομοθεσία τους, καθώς και για τις διαθέσιμες στο Κράτος τους υπηρεσίες σε θέματα προστασίας των παιδιών.

Άρθρο 31

Η Κεντρική Αρχή ενός Συμβαλλομένου Κράτους, προβαίνει είτε απ' ευθείας είτε με τη συνδρομή δημοσίων Αρχών ή άλλων οργανισμών σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες:

α. για να διευκολύνει την επικοινωνία και να παρέχει την συνδρομή που προβλέπεται στα άρθρα 8 και 9 και στο παρόν Κεφάλαιο·

β. για να διευκολύνει, με τη διαμεσολάβηση, το συμβιβασμό ή κάθε άλλο ανάλογο μέσο, το φιλικό διακανονισμό για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση·

γ. για να βοηθεί, ύστερα από αίτηση αρμοδίας Αρχής ενός άλλου Συμβαλλομένου Κράτους, στον εντοπισμό του παιδιού που φέρεται να βρίσκεται στο έδαφος του Κράτους της και έχει ανάγκη προστασίας.

Άρθρο 32

Κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως της Κεντρικής Αρχής ή άλλης αρμοδίας Αρχής ενός Συμβαλλομένου Κράτους με το οποίο το παιδί έχει στενό δεσμό, η Κεντρική Αρχή του Συμβαλλομένου Κράτους, στο οποίο το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του και στο οποίο βρίσκεται, δύναται, είτε απ' ευθείας είτε με τη συνδρομή δημόσιων Αρχών ή άλλων οργανισμών,

α. να παράσχει έκθεση σχετική με την κατάσταση του παιδιού·

β. να ζητήσει από την αρμόδια Αρχή του Κράτους της, να εξετάσει την ανάγκη λήψεως μέτρων για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού.

Άρθρο 33

1. Όταν μια Αρχή, που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10, μελετά την τοποθέτηση ενός παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα ή την ανάληψη της επιμελείας του με *kafala* ή με ανάλογο θεσμό, και αν αυτή η τοποθέτηση ή η ανάληψη της επιμελείας πρόκειται να λάβει χώρα σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, διαβουλεύεται προηγουμένως με την Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια Αρχή αυτού του τελευταίου Κράτους. Προς το σκοπό αυτό της διαβιβάζει έκθεση σχετική με το παιδί και τους λόγους της προτεινόμενης τοποθέτησής του ή αναλήψεως της επιμελείας.

2. Η απόφαση για την τοποθέτηση ή την ανάληψη της επιμελείας δεν δύναται να ληφθεί στο Κράτος που τη ζητεί, παρά μόνον εάν η Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια Αρχή του Κράτους, από το οποίο ζητείται, συναινεί σ' αυτή την τοποθέτηση ή ανάληψη επιμελείας, λαμβανομένου υπ' όψη του υπερτέρου συμφέροντος του παιδιού.

Άρθρο 34

1. Όταν πρόκειται να ληφθεί ένα μέτρο προστασίας, οι Αρχές, που έχουν κατά τη Σύμβαση διεθνή δικαιοδοσία, δύνανται, εάν το απαιτεί η κατάσταση του παιδιού, να ζητήσουν από κάθε Αρχή ενός άλλου Συμβαλλομένου Κράτους που έχει χρήσιμες για την προστασία του παιδιού πληροφορίες, να τους τις διαβιβάσει.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει, ότι οι κατά την παράγραφο 1 αιτήσεις θα διαβιβάζονται στις Αρχές του μόνου μέσω της Κεντρικής του Αρχής.

Άρθρο 35

1. Οι αρμόδιες Αρχές ενός Συμβαλλομένου Κράτους δύνανται να ζητήσουν από τις Αρχές ενός άλλου Συμβαλλομένου Κράτους τη συνδρομή τους για την εφαρμογή των ληφθέντων κατ' εφαρμογή της Συμβάσεως μέτρων προστασίας, ιδιαίτερα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως του δικαιώματος επισκέψεως και του δικαιώματος διατηρήσεως απ' ευθείας τακτικών επαφών.

2. Οι Αρχές Συμβαλλομένου Κράτους, στο οποίο το παιδί δεν έχει τη συνήθη διαμονή του, δύνανται, κατ' αίτηση ενός γονέως που διαμένει στο Κράτος αυτό και επιθυμεί να αποκτήσει ή να διατηρήσει δικαίωμα επισκέψεως, να συλλέξουν πληροφορίες ή αποδείξεις και να αποφανθούν για την καταλληλότητα αυτού του γονέως να ασκεί το δικαίωμα επισκέψεως και για τους όρους υπό τους οποίους θα μπορούσε να το ασκεί. Η Αρχή που έχει, κατά τα άρθρα 5 έως 10, διεθνή δικαιοδοσία να αποφασίσει για το δικαίωμα επισκέψεως, οφείλει, πριν αποφασίσει, να λάβει υπ' όψη της αυτές τις πληροφορίες, τις αποδείξεις ή τα συμπεράσματα.

3. Μια Αρχή που έχει, κατά τα άρθρα 5 έως 10, διεθνή δικαιοδοσία να αποφασίζει για το δικαίωμα επισκέψεως, δύνανται να αναβάλει τη διαδικασία, έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2, κυρίως όταν έχει επιληφθεί μιας αιτήσεως για περιορισμό ή αφαίρεση δικαιώματος επισκέψεως που είχε παρασχεθεί από τις Αρχές του Κράτους της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού.

4. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει μια Αρχή που έχει, κατά τα άρθρα 5 έως 10, διεθνή δικαιοδοσία, να λάβει προσωρινά μέτρα, έως ότου ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 διαδικασία.

Άρθρο 36

Στην περίπτωση που το παιδί εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο, οι αρμόδιες Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους, στο οποίο ελήφθησαν ή είναι υπό εξέταση τα μέτρα προστασίας του παιδιού αυτού, εάν πληροφορηθούν μεταβολή της διαμονής του παιδιού ή την παρουσία του σε ένα άλλο Κράτος, ενημερώνουν τις Αρχές αυτού του Κράτους για τον κίνδυνο και για τα ληφθέντα ή υπό εξέταση μέτρα.

Άρθρο 37

Μία Αρχή δεν δύνανται να ζητήσει ή να διαβιβάσει πληροφορίες κατ' εφαρμογή αυτού του Κεφαλαίου, εάν πιστεύει ότι, ενεργώντας κατά αυτόν τον τρόπο, θα έθετε σε κίνδυνο το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού ή θα απειλούσε σοβαρά την ελευθερία ή τη ζωή κάποιου μέλους της οικογενείας του.

Άρθρο 38

1. Με την επιφύλαξη της δυνατότητας να απαιτήσουν εύλογες δαπάνες, για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες, οι Κεντρικές Αρχές και οι άλλες δημόσιες Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών φέρουν τις δικές τους δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου.

2. Ένα Συμβαλλόμενο Κράτος δύνανται να συνάψει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη για την κατανομή των εξόδων.

Άρθρο 39

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύνανται να συνάψει με ένα ή περισσότερα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνίες, προκειμένου να διευκολυνθεί στις μεταξύ τους σχέσεις η εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου. Τα Κράτη που συνάπτουν τέτοιες συμφωνίες διαβιβάζουν αντίγραφο τους στο Θεματοφύλακα της Συμβάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 40

1. Οι Αρχές του Συμβαλλομένου Κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού ή του Συμβαλλομένου Κράτους στο οποίο έχει ληφθεί ένα μέτρο προστασίας, δύνανται να χορηγήσουν στον έχοντα τη γονική ευθύνη ή σε κάθε πρόσωπο επιφορτισμένο με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, κατόπιν αιτήσεώς του, πιστοποιητικό που θα αποδεικνύει την ιδιότητά του και τις εξουσίες που του έχουν απονεμηθεί.

2. Η ιδιότητα και οι εξουσίες που αναφέρονται στο πιστοποιητικό θεωρούνται κεκτημένες, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο.

3. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος ορίζει τις αρμόδιες για την έκδοση του πιστοποιητικού Αρχές.

Άρθρο 41

Τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται ή διαβιβάζονται σύμφωνα με τη Σύμβαση, δύνανται να χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους συνελέγησαν ή διαβιβάστηκαν.

Άρθρο 42

Οι Αρχές στις οποίες διαβιβάζονται πληροφορίες, εξασφαλίζουν το απόρρητο των πληροφοριών σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους τους.

Άρθρο 43

Τα έγγραφα που διαβιβάζονται ή χορηγούνται κατ' εφαρμογή της Συμβάσεως, απαλλάσσονται της επικυρώσεως ή κάθε άλλης αναλόγου διατυπώσεως.

Άρθρο 44

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να ορίσει τις Αρχές στις οποίες πρέπει να απευθύνονται τα αιτήματα που προβλέπονται στα άρθρα 8, 9 και 33.

Άρθρο 45

1. Ο αναφερόμενος στα άρθρα 29 και 44 καθορισμός των Αρχών γνωστοποιείται στο Μόνιμο Γραφείο της Συνδιασκέψεως της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

2. Η αναφερόμενη στο άρθρο 34 παράγραφος 2 δήλωση γίνεται στο Θεματοφύλακα της Συμβάσεως.

Άρθρο 46

Ένα Συμβαλλόμενο Κράτος, στο οποίο εφαρμόζονται για ζητήματα προστασίας του παιδιού και της περιουσίας του διαφορετικά δικαϊκά συστήματα ή διαφορετικά σύνολα κανόνων δικαίου, δεν υποχρεούται να εφαρμόζει τους κανόνες της Συμβάσεως στις συγκρούσεις μεταξύ μόνον αυτών των διαφορετικών δικαϊκών συστημάτων ή των συνόλων κανόνων δικαίου.

Άρθρο 47

Έναντι Κράτους, στο οποίο δύο ή περισσότερα δικαϊκά συστήματα ή σύνολα κανόνων δικαίου, που σχετίζονται με ζητήματα διεπόμενα από την παρούσα Σύμβαση, εφαρμόζονται σε διαφορετικές εδαφικές ενότητες:

1. κάθε αναφορά στη συνήθη διαμονή στο Κράτος αυτό, νοείται ως αναφορά στη συνήθη διαμονή σε μία εδαφική ενότητα·

2. κάθε αναφορά στην παρουσία του παιδιού στο Κράτος αυτό, νοείται ως αναφορά στην παρουσία του παιδιού σε μία εδαφική ενότητα·

3. κάθε αναφορά στον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων του παιδιού στο Κράτος αυτό, νοείται ως αναφορά στον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων του παιδιού σε μία εδαφική ενότητα·

4. κάθε αναφορά στο Κράτος του οποίου την ιθαγένεια έχει το παιδί, νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα, την οποία υποδεικνύει το δίκαιο αυτού του Κράτους ή ελλείψει προσηκόντων κανόνων, στην εδαφική ενότητα με την οποία το παιδί έχει τον στενότερο σύνδεσμο·

5. κάθε αναφορά στο Κράτος, του οποίου Αρχή επελήφθη αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού των γονέων του παιδιού ή ακυρώσεως του γάμου τους, νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα, Αρχή της οποίας επελήφθη τέτοιας αγωγής·

6. κάθε αναφορά στο Κράτος με το οποίο το παιδί έχει στενό δεσμό, νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα με την οποία το παιδί έχει τέτοιο δεσμό·

7. κάθε αναφορά στο Κράτος στο οποίο το παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατείται, νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα στην οποία το παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατείται·

8. κάθε αναφορά σε οργανισμούς ή Αρχές αυτού του Κράτους, διαφορετικές από τις Κεντρικές Αρχές, νοείται ως αναφορά σε εξουσιοδοτημένους να δράσουν στη συγκεκριμένη εδαφική ενότητα οργανισμούς ή Αρχές·

9. κάθε αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε Αρχή του Κράτους στο οποίο ελήφθη ένα μέτρο, νοείται ως αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε Αρχή της εδαφικής ενότητος στην οποία αυτό το μέτρο ελήφθη·

10. κάθε αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε Αρχή του Κράτους αναγνώρισεως ή εκτελέσεως, νοείται ως αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε Αρχή της εδαφικής ενότητος στην οποία επιδιώκεται η αναγνώριση ή η εκτέλεση.

Άρθρο 48

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δυνάμει του Κεφαλαίου III δικαίου, όταν ένα Κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες, καθεμία από τις οποίες έχει το δικό της δικαϊκό σύστημα ή σύνολο κανόνων δικαίου για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες δικαίου:

α. Σε περίπτωση που στο Κράτος αυτό υφίστανται σε ισχύ κανόνες δικαίου που προσδιορίζουν την εδαφική ενότητα της οποίας το δίκαιο είναι εφαρμοστέο, αυτής της εδαφικής ενότητας το δίκαιο εφαρμόζεται.

β. Ελλείψει τέτοιων κανόνων, εφαρμόζεται το δίκαιο της εδαφικής ενότητας που ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 47.

Άρθρο 49

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δυνάμει του Κεφαλαίου III δικαίου, όταν ένα Κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα δικαιοσύσια συστήματα ή σύνολα κανόνων δικαίου εφαρμοστέων σε διαφορετικές κατηγορίες προσώπων για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α. Σε περίπτωση που στο Κράτος αυτό υφίστανται σε ισχύ κανόνες που ορίζουν ποιο από τα δίκαια αυτά είναι εφαρμοστέο, εφαρμόζεται το δίκαιο αυτό.

β. Ελλείψει τέτοιων κανόνων, εφαρμόζεται εκείνο το δικαιοσύσιο σύστημα ή το σύνολο κανόνων δικαίου με το οποίο το παιδί συνδέεται στενότερα.

Άρθρο 50

Η παρούσα Σύμβαση δεν θίγει τη Σύμβαση της 25^{ης} Οκτωβρίου 1980 για τα Αστικά Θέματα της Διεθνούς Απαγωγής Παιδιών στις σχέσεις μεταξύ των Μερών και των δύο Συμβάσεων. Εντούτοις, τίποτα δεν εμποδίζει την επίκληση διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως για να επιτευχθεί η επιστροφή ενός παιδιού που μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε παράνομα ή για να οργανωθεί δικαίωμα επισκέψεως.

Άρθρο 51

Στις σχέσεις μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών, η παρούσα Σύμβαση αντικαθιστά τη Σύμβαση της 5^{ης} Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των Αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας ανηλίκων και τη Σύμβαση για τη ρύθμιση της κηδεμονίας ανηλίκων, που υπογράφηκε στη Χάγη τη 12^η Ιουνίου 1902, με την επιφύλαξη της αναγνώρισεως των μέτρων που ελήφθησαν σύμφωνα με την προαναφερθείσα Σύμβαση της 5^{ης} Οκτωβρίου 1961.

Άρθρο 52

1. Η Σύμβαση δεν επηρεάζει διεθνή συμβατικά κείμενα στα οποία Μέρη είναι Συμβαλλόμενα Κράτη και τα οποία περιέχουν διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση, εκτός αν γίνει αντίθετη δήλωση από τα Κράτη που δεσμεύονται από τέτοια κείμενα.

2. Η Σύμβαση δεν επηρεάζει τη δυνατότητα ενός ή περισσότερων Συμβαλλομένων Κρατών να συνάπτουν συμφωνίες που περιλαμβάνουν, αναφορικά με τα παιδιά που συνήθως διαμένουν σε ένα από τα Κράτη που είναι Μέρη σε τέτοιες συμφωνίες, διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση.

3. Οι συμφωνίες που θα συναφθούν από ένα ή περισσότερα Συμβαλλόμενα Κράτη για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση δεν επηρεάζουν, στις σχέσεις αυτών των Κρατών με τα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη, την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως.

4. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζονται επίσης επί ομοιομόρφων νόμων, που βασίζονται στην ύπαρξη ειδικών δεσμών, περιφερειακής κυρίως φύσεως, μεταξύ των εν λόγω Κρατών.

Άρθρο 53

1. Η Σύμβαση εφαρμόζεται μόνο για μέτρα που λαμβάνονται σε ένα Κράτος μετά την έναρξη ισχύος της Συμβάσεως στο Κράτος αυτό.

2. Η Σύμβαση εφαρμόζεται στην αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων, που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος της, στις σχέσεις μεταξύ του Κράτους στο οποίο τα μέτρα ελήφθησαν και του Κράτους αναγνώρισεως ή εκτελέσεως.

Άρθρο 54

1. Κάθε αλληλογραφία προς την Κεντρική Αρχή ή προς κάθε άλλη Αρχή Συμβαλλομένου Κράτους γίνεται στην πρωτότυπη γλώσσα και συνοδεύεται από μετάφραση στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες αυτού του Κράτους, ή, εάν αυτή η μετάφραση δεν είναι εφικτή, από μετάφραση στη γαλλική ή στην αγγλική γλώσσα.

2. Εντούτοις, ένα Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται, διατυπώνοντας την επιφύλαξη που προβλέπεται στο άρθρο 60, να αντιταχθεί στη χρήση είτε της γαλλικής είτε της αγγλικής γλώσσας, όχι όμως και των δύο.

Άρθρο 55

1. Ένα Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται σύμφωνα με το άρθρο 60:

α. να επιφυλαχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία των δικών του Αρχών για τη λήψη μέτρων προστασίας των περιουσιακών στοιχείων του παιδιού που βρίσκονται στο έδαφός του·

β. να επιφυλαχθεί το δικαίωμα να μην αναγνωρίσει γονική ευθύνη ή μέτρο ασυμβίβαστο με μέτρο που ελήφθη από τις δικές του Αρχές, αναφορικά με αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

2. Η επιφύλαξη δύναται να περιορίζεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 56

Ο Γενικός Γραμματέας της Συνδιασκέψεως της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου συγκαλεί, περιοδικά, μια Ειδική Επιτροπή για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Συμβάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII - ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**Άρθρο 57**

1. Η Σύμβαση είναι ανοικτή για υπογραφή από τα Κράτη που ήταν Μέλη της Συνδιασκέψεως της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου κατά τη Δεκάτη ογδόη Σύνοδό της.

2. Θα κυρωθεί, θα γίνει αποδεκτή ή θα εγκριθεί και τα έγγραφα της επικυρώσεως, της αποδοχής ή της εγκρίσεως θα κατατίθενται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, Θεματοφύλακος της Συμβάσεως.

Άρθρο 58

1. Κάθε άλλο Κράτος δύναται να προσχωρήσει στη Σύμβαση, μετά την έναρξη ισχύος της δυνάμει του άρθρου 61, παράγραφος 1.

2. Το έγγραφο προσχωρήσεως κατατίθεται στο Θεματοφύλακα.

3. Η προσχώρηση παράγει αποτελέσματα μόνον στις σχέσεις μεταξύ του προσχωρούντος Κράτους και των Συμβαλλομένων Κρατών που δεν διατυπώνουν αντιρρήσεις στην προχώρηση αυτή εντός έξι μηνών από τη λήψη της προβλεπόμενης στο άρθρο 63, στοιχείο β', γνωστοποιήσεως. Μια τέτοια αντίρρηση, δύναται επίσης να διατυπωθεί από οποιοδήποτε Κράτος, κατά την επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση της Συμβάσεως, τη μεταγενέστερη της προσχωρήσεως. Οι αντιρρήσεις αυτές κοινοποιούνται στο Θεματοφύλακα.

Άρθρο 59

1. Ένα Κράτος, που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες, στις οποίες εφαρμόζονται, για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση, διαφορετικά δικαϊκά συστήματα, δύναται κατά την υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση, να δηλώσει ότι η Σύμβαση θα εφαρμόζεται σε όλες τις εδαφικές του ενότητες ή μόνο σε μία ή σε περισσότερες από αυτές και δύναται οποτεδήποτε να τροποποιήσει αυτή τη δήλωση, προβαίνοντας σε νέα δήλωση.

2. Οι δηλώσεις αυτές κοινοποιούνται στο Θεματοφύλακα και προσδιορίζουν ρητά τις εδαφικές ενότητες στις οποίες η Σύμβαση εφαρμόζεται.

3. Εάν ένα Κράτος δεν προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η Σύμβαση εφαρμόζεται στο σύνολο του εδάφους αυτού του Κράτους.

Άρθρο 60

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται, το αργότερο κατά την επικύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση ή κατά την υποβολή της δυνάμει του άρθρου 59 δηλώσεως, να προβεί στη διατύπωση της μίας ή και των δύο επιφυλάξεων που προβλέπονται στα άρθρα 54, παράγραφος 2 και 55. Καμία άλλη επιφύλαξη δεν γίνεται δεκτή.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται, οποτεδήποτε, να ανακαλέσει μια επιφύλαξη που έχει διατυπώσει. Η ανάκληση αυτή κοινοποιείται στο Θεματοφύλακα.

3. Τα αποτελέσματα της επιφυλάξεως παύουν την πρώτη ημέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα που ακολουθεί την αναφερόμενη στην προηγούμενη παράγραφο κοινοποίηση.

Άρθρο 61

1. Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την κατάθεση του τρίτου εγγράφου επικυρώσεως, αποδοχής ή εγκρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 57.

2. Στη συνέχεια, η Σύμβαση θα τίθεται σε ισχύ:

α. για κάθε Κράτος που την επικυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει μεταγενέστερα, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την κατάθεση του εγγράφου επικυρώσεως, αποδοχής, εγκρίσεως ή προσχωρήσεώς του·

β. για κάθε Κράτος που προσχωρεί, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών, μετά την πάροδο της προθεσμίας των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 58, παράγραφος 3·

γ. για τις εδαφικές ενότητες, στις οποίες επεκτάθηκε η Σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 59, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών, μετά την αναφερόμενη σε αυτό το άρθρο κοινοποίηση.

Άρθρο 62

1. Κάθε Κράτος-Μέρος της Συμβάσεως δύναται να την καταγγείλει με γραπτή γνωστοποίηση απευθυνόμενη στο Θεματοφύλακα. Η καταγγελία είναι δυνατό να περιορίζεται σε ορισμένες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση.

2. Η καταγγελία παράγει αποτελέσματα την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου δώδεκα μηνών, μετά την ημερομηνία λήψεως της γνωστοποίησεως από το Θεματοφύλακα. Εάν στη γνωστοποίηση καθορίζεται ειδικώς μεγαλύτερη χρονική περίοδος για την παραγωγή των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, η καταγγελία παράγει αποτελέσματα με την εκπνοή της εν λόγω χρονικής περιόδου.

Άρθρο 63

Ο Θεματοφύλακας γνωστοποιεί στα Κράτη-Μέλη της Συνδιασκέψεως της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, καθώς και στα Κράτη που θα προσχωρήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58:

α. τις υπογραφές, επικυρώσεις, αποδοχές και εγκρίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 57·

β. τις προσχωρήσεις και τις αντιρρήσεις κατά των προσχωρήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 58·

γ. την ημερομηνία κατά την οποία η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61·

δ. τις δηλώσεις που μνημονεύονται στα άρθρα 34 παράγραφος 2 και 59·

ε. τις συμφωνίες που μνημονεύονται στο άρθρο 39·

στ. τις επιφυλάξεις που μνημονεύονται στα άρθρα 54 παράγραφος 2 και 55 καθώς και την προβλεπόμενη στο άρθρο 60 παράγραφος 2 ανάκληση των επιφυλάξεων·

ζ. τις καταγγελίες που προβλέπονται στο άρθρο 62.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογράφωντες, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Έγινε στη Χάγη, στις 19 Οκτωβρίου 1996, σε δύο κείμενα, στη γαλλική και αγγλική γλώσσα, που είναι ισοδύναμα, σε ένα πρωτότυπο, που κατατέθηκε στα αρχεία της Κυβερνήσεως του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, επικυρωμένο αντίγραφο του οποίου θα επιδοθεί, δια της διπλωματικής οδού, σε κάθε Κράτος που ήταν Μέλος της Συνδιασκέψεως της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου κατά τη Δεκάτη ογδόη Σύνοδό της.

Άρθρο δεύτερο

1. Ως Κεντρική Αρχή, κατ' άρθρο 29 της Σύμβασης, επιφορτισμένη με τα καθήκοντα που επιβάλλονται από τη Σύμβαση στις Αρχές αυτές, ορίζεται το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Ως Αρχές, κατ' άρθρο 40 παράγραφος 3 της Σύμβασης, ορίζονται οι Γραμματείες των Δικαστηρίων που έχουν λάβει τα σχετικά μέτρα προστασίας.

Άρθρο τρίτο Επιφύλαξη

Σε εφαρμογή του άρθρου 55 της Σύμβασης, η Ελλάδα επιφυλάσσεται για τη διεθνή δικαιοδοσία των δικών της Αρχών για τη λήψη μέτρων προστασίας της ακίνητης περιουσίας του παιδιού, που βρίσκεται στο έδαφός της, καθώς και του δικαιώματος να μην αναγνωρίσει γονική ευθύνη ή μέτρο ασυμβίβαστο με μέτρο που ελήφθη από τις δικές της Αρχές, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που ελήφθησαν κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και της εκούσιας δικαιοδοσίας, αναφορικά με την ακίνητη περιουσία του παιδιού.

Άρθρο τέταρτο

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμβάσεως που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 61 αυτής.

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Ευάγ. Βενιζέλος	Σ. Λαμπρινίδης
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
A. Λοβέρδος	M. Παπαϊωάννου

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χρ. Παπουτσής

Αριθ. 145/4/2011

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών»

Με τις διατάξεις του υπόψη νομοσχεδίου, προτείνεται

η κύρωση της ανωτέρω Σύμβασης, που έχει υπογραφεί στη Χάγη στις 19 Οκτωβρίου 1996.

A. Με το άρθρο πρώτο, κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28, παρ. 1 του Συντάγματος, η προαναφερόμενη Σύμβαση. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων προβλέπονται τα εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

α. Ως αντικείμενο της σύμβασης ορίζεται ο καθορισμός: i) της διεθνούς δικαιοδοσίας και του εφαρμοστέου δικαίου για τη λήψη μέτρων προστασίας του προσώπου και της περιουσίας των παιδιών, ii) των προϋποθέσεων και διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης των μέτρων προστασίας από τα Συμβαλλόμενα Κράτη και της μεταξύ τους συνεργασίας για το σκοπό αυτό.

β. Καθορίζεται επίσης: i) η έννοια του όρου «γονική μέριμνα» για την εφαρμογή της Σύμβασης, ii) το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, καθώς και οι εξαιρέσεις από αυτήν. (άρθρα 1, 2, 4)

Εξειδικεύονται τα προαναφερόμενα μέτρα τα οποία αφορούν ιδίως, την ανάθεση και άσκηση γονικής ευθύνης, το δικαίωμα επιμέλειας, την επιτροπεία, την κηδεμονία, την τοποθέτηση των παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια κ.λπ.. (άρθρο 3)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

α. Ανατίθεται στις δικαστικές και διοικητικές Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους της συνήθους διαμονής των παιδιών, η διεθνής δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας του προσώπου και της περιουσίας τους.

β. Τίθενται ειδικές ρυθμίσεις ως προς τη δικαιοδοσία λήψης μέτρων, για τα παιδιά - πρόσφυγες, τα παιδιά που λόγω ταραχών στην πατρίδα τους μετακινούνται σε άλλο Κράτος, καθώς και για τα παιδιά που μετακινούνται ή κατακρατούνται παράνομα, κατά την οριζόμενη έννοια. (άρθρα 5-7)

α. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, στις Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους που έχει διεθνή δικαιοδοσία είτε να ζητούν από τις αντίστοιχες Αρχές άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους να αποδεχθούν τη δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας, είτε να καλούν τα μέρη να υποβάλουν σχετικό αίτημα στις Αρχές του τελευταίου Κράτους.

β. Καθορίζονται τα Κράτη, οι Αρχές των οποίων μπορεί να επιληφθούν κατά τα ανωτέρω ή στις οποίες μπορεί να υποβληθεί το σχετικό αίτημα.

γ. Επίσης, επιτρέπεται να κινηθεί και η αντίστροφη, σε σχέση με τα ανωτέρω, διαδικασία.

δ. Ορίζεται ότι, συντρέχουσα διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας του παιδιού έχουν οι Αρχές του Συμβαλλόμενου Κράτους: i) ενώπιον των οποίων εκδικάζεται αγωγή διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου των γονέων παιδιού που έχει τη συνήθη διαμονή του σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, ii) στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία.

ε. Καθορίζονται οι όροι διατήρησης των μέτρων που έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 - 10 της κυρούμενης Σύμβασης, σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών. (άρθρα 8-14)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Οι Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών, κατά την άσκηση, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, της διεθνούς δικαιοδοσίας τους, εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο, πλην των οριζόμενων εξαιρέσεων. (άρθρο 15)

α. Περαιτέρω, ορίζεται ότι, η εκ του νόμου απονομή, α-

σκηση και παύση της γονικής ευθύνης, διέπεται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού.

β. Καθορίζεται το επίπεδο ευθύνης των τρίτων, σε περίπτωση σύναψης σύμβασης για τη γονική ευθύνη. (άρθρα 16-19)

Ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο για τα θέματα του εν λόγω Κεφαλαίου.

(άρθρα 20 - 22)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

1.α. Ορίζεται ότι, αναγνωρίζονται αυτοδικαίως στα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη, τα μέτρα που λαμβάνονται από τις Αρχές ενός Συμβαλλόμενου Κράτους, κατ' εφαρμογή της κυρούμενης Σύμβασης.

β. Καθορίζονται οι περιπτώσεις που μπορεί να αποκλείεται η κατά τα ανωτέρω αναγνώριση των ληφθέντων μέτρων.

γ. Παρέχεται η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, να ζητήσουν από τις αρμόδιες Αρχές ενός Συμβαλλόμενου Κράτους να αποφασίσουν για την αναγνώριση ή μη ενός μέτρου ληφθέντος σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, με την οριζόμενη διαδικασία. (άρθρα 23 - 25)

2α. Απαιτείται αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου Μέρους, για την κήρυξη ως εκτελεστών ή την καταχώριση προς εκτέλεση σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος των μέτρων που ελήφθησαν από άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Καθορίζονται οι λόγοι για τους οποίους επιτρέπεται να μη γίνεται δεκτή ή προαναφερόμενη αίτηση.

γ. Απαγορεύεται στην Αρχή του Κράτους εκτελέσεως να προβαίνει σε αναθεώρηση επί της ουσίας ληφθέντων μέτρων από άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος.

(άρθρα 26 - 28)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

α. Ορίζεται η υποχρέωση σε κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος να ορίζει μία Κεντρική Αρχή, επιφορτισμένη με τα καθήκοντα που απορρέουν από τη Σύμβαση.

β. Οι Κεντρικές Αρχές οφείλουν να προάγουν τη συνεργασία των αρμοδίων Αρχών των Συμβαλλομένων Κρατών και να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τα θέματα προστασίας των παιδιών.

γ. Εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της Κεντρικής Αρχής, οι οποίες ασκούνται είτε απευθείας είτε με τη συνδρομή δημοσίων Αρχών ή άλλων οργανισμών.

δ. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν ότι αιτήσεις για παροχή πληροφοριών θα διαβιβάζονται μόνο μέσω της Κεντρικής Αρχής.

(άρθρα 29 - 34)

α. Παρέχεται η δυνατότητα στις Αρχές ενός Συμβαλλόμενου Κράτους να ζητούν από τις Αρχές άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους τη συνδρομή για την υλοποίηση των ληφθέντων κατ' εφαρμογή της Σύμβασης μέτρων προστασίας, ιδιαίτερα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως του δικαιώματος της επισκέψεως και της διατήρησης απ' ευθείας τακτικών επαφών.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη συνεργασία των αρμοδίων Αρχών των Συμβαλλομένων Κρατών, σε περίπτωση που το παιδί εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο.

(άρθρα 35, 36)

α. Οι Κεντρικές και λοιπές Αρχές των Συμβαλλομένων Κρατών αναλαμβάνουν τις δικές τους δαπάνες που προκύπτουν από τη συνεργασία τους κατ' εφαρμογή της Σύμβασης, με την επιφύλαξη της δυνατότητας να απαιτήσουν εύλογες δαπάνες για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες.

β. Για την κατανομή των εξόδων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη μπορεί να συνάπτουν μεταξύ τους επιμέρους συμφωνίες.

(άρθρο 38, 39)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ VI και VII

Περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με: α) τη διαδικασία έκδοσης από τις αρμόδιες Αρχές των πιστοποιητικών σχετικά με την ιδιότητα και τις εξουσίες των προσώπων που είναι επιφορτισμένα με την προστασία των παιδιών, β) την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τη διασφάλιση του απορρήτου των πληροφοριών κ.λπ., γ) τη διαβίβαση εγγράφων, δ) τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου σε περίπτωση που ένα Κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα δικαιοκρατικά συστήματα κ.λπ., ε) τη νομική σχέση της υπό κύρωση Σύμβασης, σε σχέση με άλλα διεθνή συμβατικά κείμενα, στ) τη δυνατότητα διατύπωσης εκ μέρους των Συμβαλλομένων Κρατών, επιφυλάξεων για συγκεκριμένες ρυθμίσεις της σύμβασης κ.λπ..

(άρθρα 40 - 55)

α. Για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Σύμβασης, συγκροτείται περιοδικά Ειδική Επιτροπή από τον Γενικό Γραμματέα της Συνδιάσκεψης της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

β. Θεματοφύλακας της Σύμβασης ορίζεται το Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, που προβαίνει στις οριζόμενες ενέργειες απέναντι στα Κράτη Μέρη.

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά την υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση της κυρούμενης Σύμβασης, καθώς και με την προσχώρηση σε αυτήν από κάθε κράτος κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος να καταγγείλει την εν λόγω Σύμβαση, σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία.

(άρθρα 56 - 63)

B. Με το άρθρο δεύτερο, προσδιορίζονται οι αρμόδιες Αρχές της χώρας μας για την εφαρμογή της κυρούμενης Σύμβασης. Ειδικότερα, ορίζεται: α) το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Κεντρική Αρχή, β) οι Γραμματείες των Δικαστηρίων που έχουν λάβει τα σχετικά μέτρα προστασίας του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, ως Αρχές κατά την έννοια του άρθρου 40 παρ. 3 της Σύμβασης.

Γ. Με το άρθρο τρίτο, διατυπώνονται επιφυλάξεις από τη χώρας μας, όσον αφορά σε συγκεκριμένα θέματα της υπό κύρωση Σύμβασης.

Δ. Με το άρθρο τέταρτο, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 61 της κυρούμενης Σύμβασης, καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος αυτής και του υπό ψήφιση νόμου.

Ε. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται, επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Δαπάνη, από την εν γένει εφαρμογή της Σύμβασης και ιδίως από τη λήψη μέτρων για την προστασία του προσώπου και της περιουσίας των παιδιών, την αναγνώριση και εκτέλεση των προαναφερόμενων μέτρων που έχουν ληφθεί από άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών για τους σκοπούς της Σύμβασης, την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Αρχής κ.λπ..

(άρθρα 1, 23, 29, 30, 31, 38)

Ενδεχόμενη δαπάνη, από την κάλυψη εξόδων τυχόν συμμετοχής εκπροσώπων της χώρας μας στην Ειδική Επιτροπή που συγκαλείται περιοδικά για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Σύμβασης, (άρθρο 56)

Αθήνα, 30 Αυγούστου 2011

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Κατριβέσης

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών»

Από τις διατάξεις του υπόψη νομοσχεδίου, προκαλούνται σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Δαπάνη, από την εν γένει εφαρμογή της Σύμβασης και ιδίως από τη λήψη μέτρων για την προστασία του προσώπου και της περιουσίας των παιδιών, την αναγνώριση και εκτέλεση των προαναφερόμενων μέτρων που έχουν ληφθεί από άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών για τους σκοπούς της Σύμβασης, την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Αρχής κ.λπ..

(άρθρα 1, 23, 29, 30, 31, 38)

Ενδεχόμενη δαπάνη, από την κάλυψη εξόδων τυχόν συμμετοχής εκπροσώπων της χώρας μας στην Ειδική Επιτροπή που συγκαλείται περιοδικά για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Σύμβασης, (άρθρο 56)

Οι ανωτέρω δαπάνες θα καλύπτονται από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ευάγ. Βενιζέλος

Μ. Παπαϊωάννου